ШЭНЭ ЖЭЛЭЭ!

Эхэ найхан нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД ҮНЭН

Бүгэдэ арадай газетэ

1 оной дөхин 21-һээ гарана

1996 ЯНВАРИИН 1
Үбэлэй дунда шара хулгана
Һарын 11
ПОНЕДЕЛЬНИК
гарагай 2
№1 (19341)
Газетын сэн хэлсээтэ.

ЭТИГЭЛ АЙДАЛАЙ ЗАМААР

ХҮНДЭТЭ НЮТАГАЙ!

Үнэрһэн жэл түүхэдэ бэшэгдэхы Россин Федерацидаа адли, манайшь спубликада үшэр хүндэ байгаа. Тэрэ полиско болон экономическа орёо хүшэр үйлэ хэдэр баян байба. Эдэ үйлэ хэрэгүүд арад зонай һуудал байдалые һайжаруулха талаар эшье ехэ удоо үзүүлэгүй байһанинь хамаар.

Бэрхэшээл түбэгүүдэй тохёолые һаань, 1995 ондо манай арад зон с мэргэн, эсэбэритэй байгаа гэжэ тулэлтэй. Республика доторнай хүндэ хүшэрөмическа байдалай тохёолдоошье һаанбмо ехэ ромышленна предприятинуудукцияа йлэдбэрилэн гаргажа худалда удоогэй жалшад баян ургаса хуряажа адууһа алда элбэг хүрэхэ үбһэ тэжэл хэ. Эдэ үнэдэ хүйтэн нэрдун үболжэлтэ сагые аадгүйгоор дабажа гараха арга байна.

Жэлэй туршада Буряад Р ликый правительство мунэн һангай орные ньбадхаха, худоо ажахын үйлэдбэр ройнон ималые зогсоохо, хүн зонай һуу нижаруулха мэдуулэнуудта ньбадхаралаа хандуулба. Гэбэшье Росс ерацаа оторо байдалай хүшэр хүндэ анһаа амжалан гнимэ ехэ хубилалтануу богуй.

Бидэ Росстаяа таһаршагүй х нобди. шар нимэнэ байдалаа тогтуурита охын ула хүшэр хүндэ ута зам гаталха бди. ланай нютагай онсо нэнжэнуудаада бажа. Федеральна засагай зург ариса холбоо тогтоонобди. Тин ндо Россин Федерацийн боло буяад еспубликын Президентнуудтсин Федерацийн, Буряад Республикын түрэй засагай зургаануудай хоорондо эрхилхэ хэрүүд ба эрхэ тулоолэгэнүүдыень амяарлаха туха Договорто гараа табяа һэн.

Энэ Договорые бэелүүлхын тулаа Россин Правительствын Туруулэгшэ В.С.Черномырдин, Буряад ороной Президент республикын социально-экономическа хүгжэлтын тодорхой шэглэлнүүдээр хэдэн хэлсэнүүдтэ газа табиба. Тус Договор болон хэлсээнүүдые бэелүүлэ Буряад ороной ажамшадай байдалые улам һажаруулха арга олгохо байна.

Байгша ондо манай республика дотор нютагай ооһэдыгоо хүтэлбэрилгэ тухай Хуулиг талагдан абтаа. Энэнь манай обществые демократийн замаар дабшуулха, арад зондо эти найдал олгохо байха. Һаяхан болоһон һуй ын үедэ манай эрхэтэд ехэ үүсхэл эдэбх аргажа, ороной нгоо, республикынгаа хуби за ай тулоо һанаагаа зобожо байһанаа мэдуулэхэ.

Мунөө маанадта хүшэр хүндэ байна эхэ эл тубэгүүдые гаталан дабажа, манай р ублика доторх ааһуудаг арадуудай хаан рисаае бэхижуулжэ, тэрэнние һалбаһан б ыгын замаар дабшуулхые хүсэнэбди. Хүн зо эти эл найдалаа алдаагүй байһыень а уудта, үйлэдбэрийн коллективуудтэ аж адтай, сэх ой уулалгануудэлирхэйлэ нэнэ.

Гаргаяа байгаа Шэнэ жэлээр надые бултыгнай гүн сэдьхэлһээ амаршала ажана байдал, элүүр энхые, һайн һайханиие энэб.

Шэнэ жэлээр, хүндэтэ ханшар!

Л.П АПОВ,
Буряад Республикын Пр идент.

ЭБТЭ ЭЕТЭЙГЭЭР АЖАҺУУХАНАЙ БОЛТОГОЙ.

Буряад Республикын хүнэ эрхэтэд!

Хэдэхэн сагай үнэрхэдэ, үнөө нэ 1995-дахи он дүүрэжэ, түүхэдэ орохонь. ута ултандамнай тэрэ политическэ, эконо ка олон социальна талаараа юрын бэшэ а. нигэбэшье үнэрһэн жэл маанадта ан нагдажа ябахал.

Жэлэй дүүрэжэ байха үедэ декабри о, ухы Росси соохидол адли, манай Буряад о үрэнэй Дүүмэдэ болон нютагай оо о тэлбэрилгын зургаануудта һунгалта б. эһунгалтануудяһала амжалтатайгаар үй ун зон эдэбхитэйгээр хабаад спубликымнай һунгагшадай 65-һаа роцентнь дуугаа үгэһэн байна.

Нютагай ооһэдыгоо хүтэлбэри ргаануудай һунгалта үнэргэхэдоо, респу торое засагай зургаануудые байгу гэсхэбэ гэнэбди. Тиин хоёр жэл ха рша соо экономическа болон соци уудалнуудые залан сэхээр, гүнзэгы елүүлхэ байнабди. Аймагуудай захиргаану аанарые һунгаха һунгалтын гол т үрэһэндэнь, сэдьхэлээ хананги байнаб. юртэдэ зоной дунда хүндэтэй байные гэрш ууу. Энэнь саанадаа нютагуудтахи байд ттуурита болохо байһые найдуулна.

Экономико тушаа хэлэхэ болоо һаа, үнэ йһан жэл урда тэхидээл адли хүшэр х йба. Үйлэдбэрийн олохон һалбаринуу бэрхэшээл түбэгүүд тохёолдоо. Энэ болооб гэхэдэ, голтулэб мунэ зоорийн дутэ дээрэһээ нимэ хүшэр хүндэ байдал тохёо байна. Худэлмэриншэдтэ, алба хаагша соогоо салин хулһэниинь тулэгдоогүй ушарһаа буналгаалха туйлдаашье хүргоо... хамта зарим һалбаринуудта яһала һай дунгүүд тулгагдажа, продукци үйлэдбэ дээшэлүүлэгдээ. Энэнь бидэнэй һанаае тэт Эсэстээ эдэ хубилалтануудай аалихана аа, тодорхой үрэ дүнгүүдые үгэжэ эхилһэ урма баяр турууна. Гарахаяа байһан шэнэ юумэ бэдэрэлгэнүүд үргэлжэлүүлэ байха гэжэ хүсэнэбди.

Хүндэтэ ханшар!

Шэнэ жэлэй гарахын урдахана таана олонхид гэр бүлынгоо, хани нүхэдэйнгоо д байна ёнотойт. Таанадые бултыетнай Ш жэлээр - 1996-дахи оноор үнэн зүрхэн халуунаар амаршалаад, бултандатнай эл энхые, һайн һайханиие, амжалтата аж хэрэгүүдые үреэнэб!

Буряад ороной олон үндэһэ яһатанһ бүридэлэг бүхы арадуудай хоорондохи заншал хани барисаае бэхижүүлжэ, эбтэй эетэйгэ ажаһуухытнай хүсэнэб. Иимэ һайхан заншалне арьбадхагдаг ха.

М. СЕМЁНО
Буряад Республикын Арада
Хуралай Түрүүлэгш

Д.ГАРМАЕВАЙ ЗУРАГ

Дондок БАЛЬЖИНИМАЕВ

ШЭНХИНЭН ЕРЭБЭШ, ШЭНЭ ЖЭЛНАЙ!

Мүнхэ—Сарьдаһаа Витим
хүрэтэр,
Муяын хадануудһаа Хяатта
хүрэтэр—
Буряад орондом найдал
асаран,
Буужа ерэбэш, Шэнэ
жэлнай!
Байгалай загаһашад,
Борьёогой хонишод,
Баунтын орошод,
Бэшүүрэй таряашад—
Буянтай жэлэй буужа
ерэхые
Булган малгайгаа һэхэн
хүлеэнэ.
Үбгэд хүгшэдэй бурхантай
буянтай,
Үхи хүүгэдэй элүүр энхэ,
Адуу малнай атар тарган—
Ама сагаан Хулгана жэлээ
үгтая!
Шэмэрүүн жабар шэнхинэн
үнэрхэ,
Шэнэ хабар Буряадтам
ерэхэ.
Хүшэр сагууд зайлан ошохо,
Хүхюун зугаа нютаг
там
дэлгэрхэ.
Хинрэһэн сэнгүүдэй доошоо
унуужан,
Хин моримнай дээшээ
дэргүүжэн!
Арадаймнай байдал заһаран
тогтолнижоруужан,
Абайхан Гэсэриай манаа
харуужан!
Үйлэ хэрэгүүднай һайжаран
сагааржа,
Үйлымнай үри заһаран
заһарһай!
Сэлгеэхэн таламнай
намжааран ногооржо,
Сэдьхэл зүрхэндэмнай сэсэг
тарилай!
Хүр сагата үбэлэй һүүлээр
Хүхюун зугаата хабар ерэхэ.
Арбай таряагаа хуряаха
сагтамнай
Ама сагаан Хулгана туһалха.
Хүбүүд, басагадаа айл болгоод,
Хүхнэн хүүнэн байхадамнай,
Буусахан тоонто
нютагтамнай
Буриадхан дуунууд зэдэлхэл
байха.
Бордоһото удэрнүүд шуухиран
үнэрхэ,
Борохон жэргэмэл дуугаа
найжалха.
Нарые халхалһан үүлэн
зайлаха,
Намжаа удэрнүүд нютагтам
айлшалха.

Арадай Хуралай депутат хөөрэнэ

ЗОХИХО ХЭМЖЭЭНҮҮД ХАРААЛАГДАНХАЙ

Россин Федераци дотор, мүн Буряад орондомнайшье Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын, республикымнай нютагай ооһэдыгоо хүтэлбэрилгын зургаануудай һунгалтада бэлэдхэл шууяатайханаар, удаан саг соо ябуулагдажа, үнгэрһэн жэлэй декабрийн 17-до эсэс табигдаа гэшэ. Республика болон районуудай олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүд туха сүлөогүй депутадта кандидадуудай, гулваанарай тушаалда кандидадуудай түлөө ойлгуулан идхалгын хүдэлмэри ябуулжа байһанаа одоошье бага сүлөөрбэ хэбэртэй. Гэбэшье зарим районуудта ооһэдыгоо хүтэлбэрилгын гулваанар үшөөшье һунгагдаагүй байһаар, һунгалтада бэлэдхэл яһала ябуулагдабашье, зарим тэды дутагдалнууд бии байгаа гэжэ эмээхэн баримта гэршэлнэ.

Манай Яруунын райондо, һунгалта яһала эмхитэйгээр үнгэрбэ. Нютагай ооһэдыгоо хүтэлбэрилгын гулваагай тушаалда би гансаараа байба гэшэб. Эмэнь һонирхолтой зүйл хэбэртэй. Гэхэ зуура хэншье районой гулваагай тушаалда кандидадуудые дэбжүүлхые хорёогүй гэжэ онсолхо байнаб. Минии һанахада, мүнөөнэй хүшэрхэн үе сагта гулваагай тушаалда ороод тулижа ябанхаар, оорынгоо хэдэг ажалаа хараад ябаһамни дээрэ гэжэ хүнүүд бодоол ха.

Манай районой Соведэй депутадта кандидадуудаар хамта дээрээ 19 хүн дэбжүүлэгдэнэн байгаа. Тэдээн соohоо 15 депутад районно Соведтэ һунгагдаба. Ойрын үдэрнүүдтэ районно Соведэй түрүүшын сесси үнгөргэгдэхөөр хараалагдана. Тус сесси дээрэ районой ооһэдыгоо хүтэлбэрилгын зургаануудай жэшээтэ Устав баталагдаха юм. Тус Уставай ёһоор районой нютагай засагай зургаануудай байгууламжа тодорхойлогдохо байна. Жэшээлхэдэ, батахан һуринда ямар засаг байхаб, тэрэ засагынь хэнэй гарта байхаб - старостын гү, али хэдэ-хэдэн һуринуудай түлөөлэгшэдһөө бүридэнэн комитедэй мэдэлдэ гү гэхэ мэтэ олон асуудалнуудта тодорхой харюу үгтэхэ гэжэ хэлэе. Шэнэ жэшээтэ Устав Буряад Республикын Арадай Хуралай сессидээрэ удаань эсэсэн баталагдаха болоно.

Нютагай ооһэдыгоо хүтэлбэрилгын зургаануудтухай саашадаашье хөөрэлдөөн боложо байха гэжэ һанахаар байна.

Би мүнөө һунгалтын дүнгүүд ба нютагай ооһэдыгоо хүтэлбэрилгын зургаануудтухай хоорэхэ зуураа мүнөө жэлдэ малай үбэлжэлгын асуудалнууд дээрэ тогтохо хүсэлэнтэйб. Юундэб гэхэдэ, хүдөө ажахы манай районой хүнжэлтын гол һалбари болодог ха юм. Бүхыдөө 14 колхоз, совхөзуудд, фермернүүдэй ажахынуудай нэгэ эблэл, бэсэ даанхай 150 фермер, хүдөө ажахын бүсадные предприятинуудд тоологдодог.

Россин Федерацийн Правительствын зүгһөө тон буруу политика ябуулһанһаа, хүдөө ажахын предприятинуудай үйлэдбэрилһэн продукциин үнэ сэнгэй упаһан, энэ хүсэнэй болон түлинын, хүдөө ажахын техникын үнэ сэнгэй түймай ехэер ургаһан шалтагаанһаа уламжалан, колхоз, совхозуудай экономическа байдал доройтон упаха түймдаа хүрэһэн байна. Тиигэбэшье мүнөө дээрээ районой соомнай 11844 толгой эбэртэ бодо мал. 33170 толгой хонид. 4365 толгой морид үбэлжэлгэдэ оруулагдажа, ерэхэ жэлэй туйа ногоон дээрэ гаргагдахаар хараалагдана. Гэхэтэй хамта хубини ажахынуудта олон мал тоологдоно.

Үнгэрэгшэ жэлэй хабарай мүн намарай сагта үбһэ тэжээл, ургаса таряа ехэер ноосэлхэ талаар нилээд ороддолго гаргагдана. Ороohо таряа хуряаха, үбһэ тэжээл ноосэлхэ талаар хараалагдаһан түсэбүүд урагшатайгаар дүүргэгдэ. Үнгэрэгшэ зундаа 19 мянган тонно үбһэн, 10 мянган тонно һолоомон, 7 мянган тонно сенаж, 8 мянган тонно силос ноосэлэгдэнэн байна. Эдэ бүхы тэжээлээ үхэр мал, хони хурьгад болон адуун һүрэгтэ хубаабал, үбэлжэлгэдэ оруулагдаһан условио 1 толгой малда 10,3 центнер тэжээлэй единицэ хэмжээнэй тэжээл хүртэхэ болоно. 1994-1995 онуудай үбэлжэлгэдэ условио 1 толгой малда 7,09 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй тэжээл бэлэдхэгдэнэн байгаа.

Мүнөө дээрээ ноосэлэгдэнэн бүхы бүдүүн тэжээлэй 85 процентнь малай байдаг үбэлжэлгын газарта абаашагданхай.

Малай байранууд саг болзортоо түхеэрэгдэнэн, дулаасуулгын системнүүд, тэжээлэй цехүүд заһабарилагдаа юм.

Эбэртэ бодо малай, моридой тоое олошоруулха талаар хэмжээнүүд абтана. Районой ажахы бүхэндэ залуу малай (гунжадай) гүүртэнүүд бии болгогдоо. Һу ехэер үгэдэг малай тоо толгойе олошоруулха талаар хүдэлмэри ябуулагдана.

Гэхэтэй хамта, байгша оной үбэлжэлгэ урагшатайгаар үнгэржэ байна гэхэдэ, алдуу болохо гэхээр. Дутуу дунданууд олон. Һу һаали үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, доошолжол байнаар. Эдэ дутагдалнуудые усадхаха талаар ажахы бүридэ зохихо хэмжээнүүд хараалагданхай.

Үнгэрэгшэ 1995 он - Россин Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын, нютагай ооһэдыгоо хүтэлбэрилгын зургаануудай һунгалтын үдэр нигээд түүхэдэ оробо гэшэ. Гэхэ зуура шэнэ 1996 он манда ямар һайн юумэ асархаб гэһэн асуудал урдамнай табигдана. Тэрээндэ сэхэ харюусахань хүшэр ал байна.

1995 ондо район соомнай, бүхы юумэн муу байгаагүй. Зарим газарта мүнөөнэй хүшэр хүндэ байдалһаа гараха талаар нилээд юумэн хэгдээ. Эдэ һайн зүйлнүүдээ, багаханшье амжалтануудаа арьбадхаха, ноосэ арга боломжонуудаа элирүүлхэ, эгээн шухамань - бүхы юумэн хүндэ хүшэр гээд урма зоригоо хухарангүйгоор ажаллахаг зоригго шэнэ жэлдэшье тэрэ зандаа үлэхэ ёһотой.

Буряад Республикын Арадай Хуралай депутат байһан хадаа үнгэрһэн һунгалтын урда тээ олон ажалша коллективүүдтэй, ажалша зонтой уулзажа хөөрэлдөөб. Энэ мүнөөнэй хүшэрхэн үе сагые дабажа гарабал, саашадаашье арга хургаяа бэдэржэ ажабайдалаа һайжаруулха болонобди гэһэн хүн зоной һанал бодолые мэдэжэ абааб. Энэнь минии зарим тэды һайшааха, досоогоо баярлаха шалтагаан болоно. Арад зонойнгоо этигэл найдабарие харюулха, эрмэлэлэ ороддолгыень дэмжэхэ гэшэ манай районой ооһэдыгоо хүтэлбэрилгын зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилго болоно.

Ц. ДОРЖИЕВ,
Яруунын районой ооһэдыгоо хүтэлбэрилгын зургаанай гулваа, Арадай Хуралай депутат.

ЯМЬЕ ХҮНДЭ

...эн гараһан газар нютаг...ааһанаар харагдаха, сэдьхэл...ой аутоор һайнагдаха ондоо юм...ны нэгы нэгы байдаг ёһотой. Тиимэл хадань түрэл газарнаа...даг, тоонто нютагнай хэзээшье...лсэдэг гэжэ дэмы хэлсэдэг...аабза.

Тэ...рэшье гайхалтай бэшэ. Жэ...нь, бүхы наһаараа газар да...таяа ходо хэлбоотой, жэлэй ...рбэн сагта тэндэл хүдэлж...байһан таряашан-механи...р хүнине абаад үзэсэл. Ажала...а хэды хүндэшье, зарим...ма зоригоо хухархаар сагуудаа...лоошье һаань, газартаа

томдо, дураа гутаха, энэм хашагай болоноо гэхэ таряашан хомсо байха. Мүн баһа ёһотой таряан хүн газар нютагтаа айхаар дуратайб гэжэ байжа олонбан юумэ шашахашьегүй. Хар газар нютагтаа үнэн зүрһөө дуратай байһанаа бодо ажалаараа харуулдаг ааб даа.

Эдэ бүхы хэлэгдэнэн юумэн Сурун Бизьяевич Семеновто сэхэ хаблай гэжэ һананаб. Энэ хүн бүхы наһаараа гэхээр түрэл нютаа таряан ажалда хүдэлэ. Түрүн олон жэлдэ механизатораажаллаад, һүүлэй 20 жэлдэ тракторно-таряан ажалай бригадые хүтэлбэрилнэ. Гэнтэйн, Бага Паринай гол соо урхи, баруун, зүүн, хойто гүбшүүдэй бүхы таряалангуудаа дээрэ тэрэнэй хахалаа, борооолоогүй, тарилга хэгдэгүй, ур сыень хуряагаагүй поли...э үгы ёһотой. Одоод трактор, ко...байнаараа нилээд оло дахин ур...ша-хойшонь, баруулжа-зу...жэнь, һайсахан хэсэнэн, яһ...ан газарынь гэшэ.

- Сурун Бизьяевич - газараа, та...ан ажалые табан хургандал ад...амэдэхэ хүн. Хаанахи полидо яа...р ургамал хэды хаһада та...ихада ямар ургаса үтөө һэм. Г...арайнь хүрьһэн ямар бэ, шиг...н...ітө хэр барисатайб, хэзээ ямар ...ажа...ан боложо, зобоогоо һэм ...гэ бидэ агрономуудай саарһа ...ураһагүйгөөрнье хуу сээжээр ...дэхэ ааб даа, - гэжэ Ленинэй ...рэмжэтэ колхозой ахамад ...юном А. Ц. Цырендоржиев ...эн бэлэй.

Тэд аяар гушаад-дүшөөд жэлдэ ...ряалан дээрэ хүдэлжэ байһан, ...гэ шэлэһэн ажалдаа бодотоор дураан хүн дунан халуун, хуурай ехэ ган-гасуурта газарайнгаа, таряанайнгаа ургасын гандажа, шаралжа, сайжа байхада, тэрээнтэн адли гандаһандал харалшоод ябаа ааб даа. Удаань хура бороогой орожо, ангашаһан газарта, ургасада ами, шинг үгэхэдэнь, оороо умдаа харяаһан шэнги болоо бээ.

- Адууһа мал хараһанда орходоо, таряан ажалда, трактор, машинада хүдэлхэдэ һанаа амар ха юм. Эдихэ юумэ эрижэ, моорэддэжэ, маараддажа байха бэшэ. Механизаторнуудургасын ургаа һаань - хуряагаад, үгы һаань - орхёод ябаа губэ гэжэ зариман һанадаг. Тэрэнтие би зүбшоохэгүй байнаб. Ган гасуур болоод, таряалан дээрэһээ мүртэй ургасын абтаагүй байхада, эмэтэй, муугаар хүдэлһэн шэнги досоош муу, зоной урдаһаа хараханьшье аягүйдэл адли байдаг. Хүн зон, адууһа малшье ургасын бараг абтаал һаа, эдихэ юумэтэй байна бшуу. Тиимэһээ - ямар ургасатай жэл байхань бэ гэжэ булта хүлеэнэ ха юмбибди, - гэжэ Сурун Бизьяевич Семеновхэлэнэ.

Үнгэрэгшэ намар хуряалгын урдахана Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой таряалан дээгүүр ябаа һэм. Таряанайнь ургасые хараже одоо...сохаар байгаа даа. Хооруушэн хүнэй хэлэдэхэр, үбсүү тулама үндэр, үдхэн, һоом уда, будуун хоолостон шэнинсын алтан шаргал таряан һэбшэ һалхинда урматаншаар, хүндэ долгёор эбхэрэн байгаа. Ентэнэн, обёосоншье ургаса баһа...гүй һайн. Ганснье би бэшэ, республикын семинарта хабаадалсаһан таряан ажалан мэргэжэлтэд нимэ ургасынь хаража, булта атаархаа, зариман хэдэн хоолосалган соогоо эмиржэ, адхаар дүүрэн гэхэр алтан шэра ороohо һамаран байгаад һэн. Бригадиринье шэг шарандаа гэрэл оруулһандал урматай ябаа бэлэй.

Эндэ гансал сагай уларилай һайн, хура бороогой хаһа сагтаа ороhонhоо боложо нимэ ургаса гараное бэшэ. Һүүлэй хоёр жэлдэ эндэхид Буряадай Хүдөө ажахын академиин эрдэмтэдэн нэгта холбоо барисатайгаар хүдэлжэ, газар таряалан эрхилэлгын түрүү ололарга, шэнэ технологи хэрэглэн, таряанай ургаса эрид дэшэлүүлээ. Жэшээлхэдэ, ямаршье минеральна үтэгжүүлгэ оруулангүй, гансал сэбэр, мүн эзэлэгдэнэн наар хэрэглэжэ, донник тарижа ургуулаад, газаран хүрьһэнэй үрэжэл дэшэлүүлһэнэй ашаар таряанайнгаа ургаса хоёр дахин ехэ болгоо. Тээстэн болоhон республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблоон дээрэ С. Б. Семеновтой уулзажа, хоорэлдэхэдэмни, шигэжэ хэлэдэ һэн:

- Энэ барагдахаа байгша 1995 ондо таряан гомдолгүй һайн абтаа. Манай хоёрдохи "Сэлэнгэ" сортын таряан 618 гектар, гектар бүхэнь...ой дунд 20,5 центнер, зарим гектарай 26 центнер сохижо абаа. Обёосой, полинууд дээрэһээ гектар 16,5 центнер таряан х... Юрэдоо, ерэхэ жэлэй хэрэгтэй эрхим һайн зоной эдихэ талха ...адууһа малдаа эдю...ороohотой болонхойбд...

Саашань гэрэ бр...ажалша, бэрхэ мех...хубүүн тухай тоб байса, нэгэ-нэгэер нэрлэн зох... хоорэбэ. Жэшээлхэдэ ...яһала залуушье һаа...ажалан, оньһон техник...онол оншые олоhон ...шадаха болоhон хүнүү... Пурбо Цыденовүүд, ...Владимир Банзарак... Цырен-Доржо Вампилов, Санданов, Андрей Ухин... бусад нэрлэгдээ. Эндэ н... хубүүд аха ... механизаторнуудолон... Эдэнэр булта аха заха... бригадираа дахажа, эс... һанажа ябадаг юм. Т... Сурун Бизьяевичы... механизаторнуудые... хүмүүжүүлэгшэ гэхэд... болохогүй, - гэжэ ко...

Түрэл нютагтаа түрүү... зэргэтэй

АЛЬГАН СОО... АЛТАН ОРООһО...

...түрүүлэгшэ Н. Д. Доржи...hэн.

Бригададань 11 меха... тинхэдэ бригадирhа... агроном хубүүн Цырен С...йнь ...хамта 13 хүн хүдэлэ... тракторнан (тэрэ тоо... тухэлэй 2 томо тракто... хуряадаг 7 комбайнта... дээрээ 2200 тарялананнгаа 1200 ... ороohо таряа ургуулд... гектартаа донник тари... Ерэхэ хабарай тарил... гектар сэбэр наар бэлдэ...

Урдань заахал ган г... болоходо, мүртэй абтахагүйнь гэжэ ...һалганал даже байгша... Мүнөө сэбэр наар... эзэлэгдэнэн, сидеральн... горитой газарта һайнаар... болоод байхадаа; ям... ударилтай жэлдэ барагд... абаха арга бии болоо, - гэж... Бизьяевич хэлэнэ.

Мүнөө талын... губэснүүдэй тарялан... саһаар хушагданхай, ... тойрон хоп-жэн, үбэлэй х... hажан дууража, хабар б... нэнэ хүсэ абахаар а... байһандал үзэгдэнэ. ... таряалагай эзэдтэ амарж... сүлөө үгы. Шэнэ жэлэй г... үдэр хоног үнгэрhоор ... хабарай тарилга эрхэ... дүтэлжэ ерэхэл ха юм. Т... урда трактор, машина... мастерскойдо ор... заһабарилха, үрэhэ хүрэ... hанаагаа табиха гэхэ мэт... олдоод байгаа ааб даа.

М. НАМЖ...
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Б. Се...
С. БАЛДУЕВАЙ
Зэдын аймаг.

ТОО, БАРИМТАНУУД ЮУ ХАРУУЛНАБ?.

• Республикын АПК-да 1991 ондо 79 мянган хүн ...дэлдэг байбал, 1995 ондо тэдэнэй тоо арай гэжэ 50 ...янгада хүрэбэ. Хүдөөдэ ажал хэхэ арганай зоной ...ар 23 процентнь мүнөө хүдэлмэригүй.

• Агропромышленна комплексын ажахынуудредприятинуудмүнгэн һанагай талаар тон хүндэхэн ...айдалда ороohой. Хэрбээ 1991 ондо тэдэнэй 3... процентнь гарзатай гараа һаань, энэ жэлдэ 78 ...процентнь гарзатай гаража, аяар 58,3 миллиард гүхэриг үри шэригэй жэлээ дүтэсхэбэ.

• Зэдын аймагай Борьёогой совхоз, Х... аймагай "Родина", Бэшүүрэй аймагай Кал... нэрэмжэтэ, "Победа", Баргажанай аймагай Хи... Мухар-Шэбэрэй аймагай "Искра" колх... Тарбагатайн аймагай "Маяк" нэгэдэл, Каб... аймагай Байгалай ОПХ, Ивалгын ай... "Пригородное" предприяти энэ орёо бэ... байдалда бага зэргэ олзотой гараба.

Дэлгүүр: ажамидрха арга бэдэрхэ

ЕХЭ ЮУМЭН ХЭРЭГТЭЙ БЭШЭЛ

ҮНГЭРhЭН ЖЭЛДЭЙ худоо
жахыда ямар хубилалта
гарбаб? Худоо ажахын упагтыо,
эргоохо талаар ямар тодорхой
эмжэнүүд абтабаб? Худоогэй
оной эно хүндэ сагта ядамагтүй
жамидархын тула юун хэгдэхэ
юун хэгдэхэ байгааб?
суудалнууд, асуудалнууд лэ
ражаерэнэ...

Үнэхоороошье, худоо ажахын
айдалай угаа хүшэрхэн
олоhоннинь эли юм бээ.
онодыгоо бэрхэшээлhэн гарза
охидол багатайгаар гарахын
ула худоогэйхид арга шадал
огоо ороддоо, үргэhэ нойроо
артан хүдэлоо гэжэ ааб даа.

1995 он манда угаа хүндэхэн
ол бодобо. Үнооxи зоболонто
нгэ зоорини дуталдаhан
эрэhэх элдэб янзын арга
ргаяа бэдэрхэ баатай
лообди. "Ябаhан хүн яha
уха,хэбтэhэн хүн хээли
даха" гэhэн оньhон үгэ зүбтэйл
лэгдэдэг байна. Байдалнай
ндэ, мүнгэ таган дуталдана,
лэдбэрилhэн продукцини
далдан абалгын үнэ сэн бага,
шина, техникэ хуушараа,
эжэ hалаа гэхэ мэтын
лагаануудые үрдаа баряад,
дэ-тэндэhээ туhаламжа
дэгээд hуугаа haамнай, жэл
о юун хэгдэхэ байгааб?
гэжэ байха арга манда
наагүй. Нютагайнгаа зондо
нэгэн, мэргэжэлтэдэйнгээ
нжэлгээр үнэрhэн жэлдэ
ла тодорхой ажал ябуулжа
даабди гэжэ тоолохо байнаб.
Үнэрhэн жэлдэ юун хэгдэхэ,
ар тодорхой ажал
улаабибди гэжэ тоолоходоо,
эн баримтануд дээрэ
тохо хүсэлэн бии. Манай
ахын байдал нэн гүрүүн
агайнгаа экономикоhоонь
дудыдэдаг байна бшуу.
мэhэн эно жэлые аймагнай
ар үрэ дүнгүүдтэйгээр
эсхэбэб гэхэдэ, тиимэ
ашамаар юумэн хүдоо
хыда үгы хэбэртэй. Аймаг
эр эбэртэ бодо малай тоо
Цырен Сүйнь 20 процентээр, хоно
ар 40, адуу морид б процентээ
оон болгогдобо. Үлоогдэhэн
лай ашаг шэмэнь үшоол

Дорж

11 меха
адирhа
Цырен С
дэлэхэ
дэлэхэ
ньe hаа
техни
олоhон
н хүнүү
овуу
нза рак
ампилов
рой Ухин
. Эндэ н
ха
уд олон
ха заха
жа, эс
юм.
невичы
ууды
гэхэд
эжэ ко

УРУУ

00
hо

00
1200
ургуулд
ик тари
тарил
р болдэ
ал ган
ртэй
гэжэ
байгша
наар
дералы
эйнаар
даа, я
р бараг
доо, -гэж
лын,
олалан
нхай,
бэлэй х
хабар
хаар а
гдэнэ.
эмарж
жэлэй га
hоор
ргэ эрхэ
а юм. Т
ашинна
орэ
hэ хүрэ
гэхэ нэт
даа.
НАМЖ
С. Б. Се
УЕВАЙ

ргуй байhан зандаа. Жэл соо
ри бүриhоо 700 гаран
грамм hүн haагдаба. Энэнь
ондонойхиhоо 230
грамммаар доошоо болоно.
р үйлэдбэрилжэ, худалдаха
хэн аяар 50 процентээр
оо оронхой.

рин бидэ үнэрhэн жэлэй
ада бүхы түрэлэй малаа
ынь табан процентээр
оруулбабди. Тиихэдээ
аган шэнэдхэлгын урда
үетэй адлирхуушаг
нхой. Колхоздоо
нуудые, тахяануудые,
бүлэнүүдые худалдажа
айбди.

95-96 онуудай малай
олгэдэ 700 толгой эбэртэ
мал, тэдыл шэнэн морид.
хонид, 100 толгой гахай
агдаба. Эгээл мүнөө сагта
н саг соо үдэдэг
нуудаа 1996 ондо улам
оруулха хүсэлэнтэйбди.
ай hүүлэйнь hүүлдэ ашаг
үй hалбари болохо ёнотой
б

одоол, ямаршье түрэлэй
мнгаа тоо толгой
оруулхын тула нэн түрүүн
тэйнгээ бааза бэхижүүлхэ,
о таряа ехэр ургуулжа
аб ёнотой болонобди.
Үнэн жэлдэ манай
мизаторнуудай хүсэл
ргоор үбhэн, hолоомон
хүүрэхоор ноосэлэгдэбэ.
Бүх 22,5 мянган центнер
ргосохидожо абтаа, энэнь
19 ойхитой сасуулхада, 2
даахэ болоно. Үнооньье
дэбаха арга манда байгаа.
Га уурhаа боложо, 3000
цен таряагаа зумбараада
эдю, баhал тэды шэнэн,
сэхahандаа 1500 центнер
орёо гэжэ, абажа
шадлйбди. Эдэ бүгэдhоо
бол 75 миллион түхэриэй
ряагдаагүй.

Б дээрээ худэлоод.
тэрэ эзэн ёноор хандаад
байhаамнай, ашаг үрэсэ

харуулхал баа. Би оороо
инженер-механ мэргэжэлтэй
хүн хадаа газ эсные hайн
мэдэхэб. Хүнтэ талада зунай
сагта хура боробагаар орожо,
ургасада сехэл муар нүлоолдэг
байна. Энэ таар шютагтаа
тегтууритай ура ургуулжа
абахын тула з технологи
хэрэглэхэ хэрэг болоно. Би
энэ хэрэгтэ аралаа ходо
хандуулагшаб. Үрhэн жэлэй
хабарай тарилгыедэ үргэhэ
нойроо мартан хүhэнэйнгоо
үрэ дүнгыень зоо гартаа
шангаар бажуужбанхайбди.
Агротехническтехнологи
нарнаар баримтанай, hайн
сортын ургамалайhэ үгыные
haа, газараа hайнаар
эдүүрилэндээ, цаа зүбоор
хэрэглэhэндээ, арайнгаа
хурьhэнэй шинг шыень саг
соонь баримжа абаhаа яhала
хүроод үлэхоор ойhо таряа
хуряажа, амбаарлаа. Ерэхэ
ургасын үндэhэ hүн болохо
3000 гектар наар залагдажа
бэлдэгдэбэ. Үрэhхүрэнгэ
хүрэхоор бии. маршье
уларилтай жэлэй лобошье,
1996 ондо энэ жэлэйхээ доошо
бэшэ ургаса хуряа абаха
аргатай болонхойбди.

Ажахынгаа үйлэри би
гансаараа эрхилжэ яаб гэжэ
оройдоошье hанаагүйб.
Агрономууд, бусад мэжэлтэд,
үйлэдбэрийн подразделениин
хүтэлбэрилэгшэд лтадаа
мишин нүхэд, нэгэн hанай юм.
Хүндэ хүшэр байдаа эдэ
нүхэдэйнгоо аша ороогоор
дабажа гарадагбди жэ би
тоолохо байнаб. Мал
харууhалдаг гү, алтаряа
ургуулдаг хүнүүд амдаа
найдаhандаа, алдаа
амжалтануудые түйлажадана
бшуу. Иимэ бата найдайгаар
хүдэлдогүй haa, үнэрэ 1995
ондо иимэ ехэ хэрүдые
эрхилжэ шадахагүй байбди.

Ямар шухала хэгүүд
эрхилэгдээб гэбэл, нэгүүн

барилга хэнгүйгоор ямаршье
амжалта түйлахагүйнь.
Үйлэдбэрийн удха шанартай
шэнэ объектнүүд бодхоогдожо
захаланхай. "Барилга хэдэг
болоо хадаа саашадаа бата
найдамтайгаар ажаhуухамнай
гээшэ" гэжэ манай
колхознигууд мүнөө хэлсэдэг,
хоорэлдэдэг болонхой. Салин
хүлhэнэ абаншьегүйгоор зондо
найдал хүрэжэ ерэнэ, ажал хэхэ
дуран бии болоно бшуу.

Үнэрhэн жэлдэ манай
шютагта гол горход дээгүүр 10
хүүргэ баригдаа, хүнэй байха 2
гэр толлогдоо, полевой стан
дээрэ бани ашаглалгада
туштаагдаа. Столовоёо hэльбэн
шэнэлэгдэбди. 200 гахайн байха
дулаан байра баряабди. Багахан
пекарни хүдэлжэ эхилэ.
Тээрмээ тодхожо
дүүргэхэмнай. 350 үнеэнэй байха
байра hэльбэн шэнэлэгдэбэ.
Малай бүхы буусануудай
газаахи хорёо хотонуудынь
зahабарилагдаа. Барилгын 600
кубометр модон бэлэдхэгдэбэ.
10 мянган hургааг отологдожо,
хэрэглэгдэхэ газартань
шэрэгдээ. Наматтай, болдоттой
газарта түхеэрэгдэhэн
буусануудта хүрэжэ ошохо 10
километр утатай харгы хэгдээ.
Үhанда ородогнута сабшалангаа
аршалхын тула даамбануудые
бодхоогообди. Полинуудай
хоорондо модонуд таригдаа,
зарим участогуудынь
хорёологдоо. Бүхыдоо 2
миллиард түхэриэй сэнтэй
барилга бүтээгдэhэн байха юм.
Энэ сэн үнооньье дээгүүр байха
аад, субботнигуудые,
воскресенигүүдые
эмхидхэhэнэйнгээ ашаар яhала
алмалта хэгдби. Колхозойнгоо
бүтэн бүрин байхынь тула
хүнүүд түлбэригүйгоор худэлхэ
байhанаа мэдүүлдэг. Хамтаараа
худэлхэдэ, ямар сэнтэй
байhыень энэ баримта үнөө
дахин гэрэлэнэ бэшэ аал!

Колхознигуудтаа салин

хуhэнэйнь орондо орооhо,
тоhо, зоохэй, үндэгэн, зүгын
тоhо, малдань холимог гурил,
үбhэ, hолоомо таhалжа
үгэдэгбди. hургуулиин эхилхынь
урда тэнь, мүн үхибүүдээ
институдуудта эльгээхэ үедэнь
мүнгэ оложо, аванс түлэхые
ороддогнобди. Үнэрhэн жэлдэ
бидэ салин түлбэриин орондо
350 миллион түхэриэй
натуральна түлбэри түлэhэн
байнабди.

Мүнгэ зоореэр дутамаг
мүнөөнэй уе сагта ганса
ажамидарха бэшэ, мүн ажахыгаа
урагшань ябуулха, баригла
эрхилхэ, социальна талаар
байдалаа hайжаруулха, мүнгэ
зоори олохо, гэр бүлээ тэдхэхэ
аргын олдохо байhан тушаа
манай гэнүүд hайн ойлгодог
болонхой. Арга мүрөө олохогүй
ябадал үгы гэжэ батаар
ойлгонобди.

Түгэсхэлдөө, юу хэлэхэб
гэхэдэ, ороhон мүнөө жэлдэ
манай урда бүри ехэ
зорилгонууд табигдана. Нэн
түрүүн мал ажалдаа заншалта
болоhон аргануудынь, түхэл
гуримуудынь дахинаа hэргээхэ,
баригаяа саашадань
үргэлжэлүүлхэ, нютагайнгаа
босэнүүдые хүсэдоор
хэрэглэхэ, социальна асуудалда
онсо анхаралаа хандуулха
болонобди. Тойроод бүхы
юумэнэй hалажа, hандаржа
байхадань, гүрэнэй зүгhоо
анхаралай табигдадаггүй
байhаннинь ехэл харамтай.
Манда ехэ юумэн хэрэгтэй
бэшэл даа. Тэдэнэрэй
үйлэдбэрилhэн продукцида
түлэгдэхэ ёнотой түлбэриннь
гүлөод байгаа haань, гаргашаяа
бүтүүлхэ аргатай байнабди.
Промышленна хэрэгсэлнүүдэй
үнэ сэнгынь манда таарулан
зохёохоор болоо! Тиигэл haань,
бүхы юумэнай хуу гурим
соогоо ороxo hэн.

О. ВАНЮШКИНА,
Баргажанай аймагай
Хилганьын
колхозой түрүүлэгшэ.

АМГАЛАН ТАЙБАН МАНДАХА БОЛТОГОЙ

Кализмhаа социализмда
орооо хойно шэнэ
эконеска политика, удаалан
хулаа баяншуулаа даралга,
хамт колхоз бололго, дэлхэйн
дайе га, hандарhан байдалаа
hэрг гэхэ мэтэшэлэн
эгэрц коммунис партинигаа
ударга доре "нэгэл зүб
замаа бина дабшаhаар тулажа
ерэхэ коммунис суртал буруу,
демокр шэглэлдэ орохо гэжэ
үнэн ерэ шуhагүйгоор
хубис хэжэ, капиталис
шэглэл рошобо hэн гүбэ.

Хэжимнай түхэреэн соо
байhан ние хуули хүсэн хоёрой
hайгаа ердэнинн Эргээн,

шидэжэ байhан хэбэртэй.
Тииhээр байтараа адал
багатайшуулынь баhа инаа
хамтархашье хэбэртэй огшо
гү?

Иигээд лэ ажабайдалай дын
хоёрдохи эрьесынь ажа
эхилhэн намда hанаагаа охо,
сэдьхэлээ шэмшэрхэ мэн
олохон лэ үзэгдэнэ даа.

hаяын ехэ hунгалгын бодо,
Гүрэнгэй Дүүмэдэ лон
коммунистнууд hунга ба
гэлсэнэ. Нэгэ партинин эгэ
засагай үедэ бүхы наhаяа хүжэ
гараhан намда дэнэртэл паха
найдал байна. Тулюур зние
яhалал дэмжэhэн засаг гээнь.

Гэхэтэй хамта урдань хэгдэн
алдуу эндүүнүүдэй то
харюусуулха, үнөө хяhаа нэ
гэхэшэлэн бэе бээ хашажа, хэ
1937-1938 онуудай байдал п
соогоо тараажархёолгүй haa, і
юм hэн. Горитойхон ш
адхаруулжал барihан засаг гэ
hэм шэбы даа.

Чечнядахи дайн сэрэ
болоулхагүй, үнэрhэдөө ма
Буряадhаа хубуудымн
эльгээжэ, хори-гушаар алуу
байхадань, ямар эхэнэрэй, эх
сэдьхэлдэ hайн байхаб даа.

Саашадаа байра байдалн
hайжаржа, амитанай үрин
амгалан байhай гэжэ гара
байhан Шэнэ жэлээр үрэлэ табя
бурхандаа, буурал баабайд
мүргоод, амиды байhан дээр
юунэй болохые харажал hуух
хүн бээб. Бүмбэрсэг дэлхэй
амгалан тайбан мандаха болтого

Пэлма НАМСАРАЙН
ажалай ветеран

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. Намсараева
Т. Нимбуевай фото.

Одо мүшэд, бүмбэрсэг
хэймнай сансарын хүрдэ
ги саг үргэлжэ эрьелдэжэл
даг юм гэлсэдэг. Мүн
эндэл адляар гүрэн түрымнай
й байдалай хубиласа баhал
гүйгоор эрьелдэн дүхэриглэн
hоор, эхидээ hоoргоо срэдэг
юм. Тэрэнэ гү?

Гүүхэтэй сасуулхада бага,
й наhаар бодоходо ехэ саг"
байжа элдэб элидхэлшэдэй
лдахые сээжэ болотороо
наhан шэхэтэй байхаб. Ушар
эhээ бүгэдэ зоной жиирhээ
сэ наhа эдлэжэ hуупа гээшэ
гэжэ заримдаа hанадаг
ихойгшоб. Гэхэтэй хамта
лал жаргалаараа, басага
гэндоо үргүүлжэ, шадаха
эрэ түhалжа, зэнэр
сэрэ хаража hуугаа хүн
б.

гоор Октябрийн революцийн
ходо, арбаяа хүсэд гүйсоогүй
гахан ябаhаншье haa, тэрэ
гоо зоной байдалай
эрэл, шуhата хүлгоое яhалал
hанадагби.

Аншагаа
Будэ гэх
хулаагш
хамтар
колхоз со
тараажа
Цэрэнба
манай хү
гэхэшэл
ажалтан
хамтын аж
байhан олс
шадалаа
пенсионе
байдалтай

Урдань
Нимбуутан
шэбэрлшу
hуурижah
орбогорхо
бушхуулж
Тэдэнные
байhан haa
туршада ям
haab?

Минин h
шэнэ эконо
үедэхидэ а
баян, үгытэ

ромунхэ, Шойжуурай
лэн зарим айлнуудые
а, сүлэжэ байгаад,
ан гээшэ. Мүнөө
уудые хүсоор шахуу
ргэнтэн, Петртон,
Бальжиниматан,
н Даша-Доржотон
олон үмсын
илган гаргажа,
ашагга түшэглэжэ
нбүүтэй бүлэнэрые,
буурahан
удые найдамгүй
обо.

Халсаматан,
лаггаан гэхэшэлэн
нэмэридэ
үмсэ айлнууд
гэрhээ утаа
hуурhан гээшэ.
оон, дайрангүй
ала гаран жэлэй
болоод байха юм
hааб?

ада, мүнөө үсень
еска политикын
засагай гү, али
лгарал боложо

хаяншуулаа даралга,
колхоз бололго, дэлхэйн
дайе га, hандарhан байдалаа
hэрг гэхэ мэтэшэлэн
эгэрц коммунис партинигаа
ударга доре "нэгэл зүб
замаа бина дабшаhаар тулажа
ерэхэ коммунис суртал буруу,
демокр шэглэлдэ орохо гэжэ
үнэн ерэ шуhагүйгоор
хубис хэжэ, капиталис
шэглэл рошобо hэн гүбэ.

Хэжимнай түхэреэн соо
байhан ние хуули хүсэн хоёрой
hайгаа ердэнинн Эргээн,

Халсаматан,
лаггаан гэхэшэлэн
нэмэридэ
үмсэ айлнууд
гэрhээ утаа
hуурhан гээшэ.
оон, дайрангүй
ала гаран жэлэй
болоод байха юм
hааб?

ада, мүнөө үсень
еска политикын
засагай гү, али
лгарал боложо

Буряадай хүдоо ажахын ургамалнуудые химиши аргаар хамгаалха станцида 70 гаран хүн хүдэлдэг юм. 1–дэхи категориин агрохимик Екатерина Иннокентьевна Лоскутникова 25 жэл хүдэлжэ байна.

Станциин хүдэлмэришэд эдеэ хоолой, талханай шанар шалгадаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агрохимик Е. И. Лоскутникова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЗАЛУУ ҮЕТЭНДЭ ЗАЛГУУЛАН ХЭЛЭБЭЛ.

ЭСЭГЭ ОРОНОО хамгаалгын дайнда совет арадай туйлаһан Агууехэ Илаалтын 50 жэлэй ойн гүйсэһэн он дүүрэжэ байна. Энэ ехэ Илаалтын удха шанарые, совет арадай асари ехэ баатаршалгые доромжолхо, ургажа ябаһан эдир үетэнэй сэдьхэлдэ адхаг-һэжэг түрүүлхэ зорилготой хүнүүд һүүлэй жэлнүүдтэ олошороо гэжэ ажаглагшаб. Тэд хайшаншье гэжэ дүлеэ шахаа һаа, түүхын баримтые хазагайруулжа шадахагүйл даа.

Хүрин тахал гэжэ муухай нэрэдэ хүртэһэн фашизмын - Гитлерэй ган булад хуягта сэрэгэй улаан гараараа шахуу тэмсэжэ, илахын тула хорёод миллион (зарим мэдээгээр бүришье олон ха!) хүмнай ами наһаяа алдаа, улаан шуһаяа адхаа. Энэ Илалта миниитээр олдоогүй гэжэ мүнөөнэй залуу үетэндэ саг үргэлжэ ойлгуулжа байха шухала.

Минии үетэн үшоол залуудажа, армиингаа сухарилтые, аха үеын сэрэгшэдэй алуулхые хоёр нодоороо хараагүй. Гэбэшье армиингаа хуяг зэбсэгтэй болоод, хүсэ ороод, хархис дайсадые хамха сохижо, хариха замдань оруулаад, үдэр һүнигүй намнажа ябаха үедэ сэрэгтэ татагдажа, богонд болзорой курс дүүргэжэ, дайнда оробошье, гал һомондо дайруулжа, оломнай ами наһаяа үгоо, шархатаа.

Жэл үнгэрхэ бүри дайнай ветерануд үсоориэ, үлгэн дэлхэйтэеэ хахасана. Һүүлнын шатын дуудалгада абтаһан миниишье үетэн далан наһанайнгаа дабаае дабажа ябанхай, олон нүхэднай хада гэртээ харижа эхилээ.

Энэ мэтын ушаһаа сэдьхэл зүрхэн хүдэлжэ, Шэнэ жэлэй урдахана шэнэ үеын залуушуулда хандаха хүсэлдэ абтабаб. Ушар юун бэ гэхэдэ, ямаршье демократнин үнэр шэнгээгүй, хубхай хоохоор хашхаралдажа, засаг түрээ абаха танаггүйгээр [illegible] һураһан "демократуудай" үгые шүүмжэлхы шохоор? Багшадаг байгты, тэдэнэй гоё-гоё үгэдэ нотолгогүй, оеһэдын сэхэ бодолтой байгты гэжэ далаад наяад онуудта түрэһэн үетэндэ хандаха байнаб.

Зүб. Мүнөө Эхэ оронай бэрхэтэйхэн байдалда оронхой. Оронойнай экономико ороо бодогүй һандараа. Хэзээ нэгэтэ заһаржа. хүл дээрээ гараха юм гү, али үгы гү гэжэ һэжэгдэхээр болоно.

Зүгоор мүн ло һандараши байдалтай хаанта Россида шэнэ байдал байгуулхын тулоо тэмсэлдэ таанарай үбгэн эсэгэнэрэй эмгэнэрэй түрэлхид ушаһан малгайгаа абангүй ажаллаа. Эсэгэ ороно хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ үбгэн абанартнай, тоодэйнэртнай түйлажа гараа. Удаань эхэ эсэгэнэрэйтнай ээлжэн болоо.

Мүнөө тохёолдоод байһан байдэлай түлоо тэдэнэр зэмэтэй бэшэ. Аха үетэнние зэмэахынгээ урда тэе ухаандаа һайса шүүжэ, бодожо һураты.

Юундэ иигэжэ хэлэнэбши гэхэдэ, бүри һаяхан 14-дэхи шэгэлээр ябадаг автобус соо нимэ ушар тохёолдоо. БСМП-гэй зогсолтодо ахха-ёгхо гэһэн нэгэ үбгэжоол оробо. Урда һуурнуудта залуу хүбүүд һуһан аад, нэгэниишье бодожо, үбгэжоолые һуулгабагүй. Тиихэдэнь үбгэжоол шангаржа, залуушуулые бадашаба.

- Яаһан эшэхэ шоургүй болоһон хүбүүдбта! Нэгэнтнайшье бодожо намайе һуулгахаяа яанаб? Дайнда ябажа шархатаһан гүт?!

- Танай дайнда ябанада бидэ зэмэтэй бэшэбди, гэжэ арбан зургаан гү, али арбан долоон наһатай "шарахан амата ашгаахай" үһэрэнги харюу үгэбэ. - Таанарай гэмэрэ залуу зон ядаржа ябана, ажал олоногүй...

Һэнгэргүй нимэ харюу дуулахадаа, ушоохи үбгэжоол амяа хаагдажа, унаа алдаба. Автобус соо зон хүл хоорэг болобо. Һэгэ ороод, һэнэргүй хүбүүдые үрэгэнүүлхэ гэһэмни, тэдэнэр үни заяанда гаража таниһан байба.

Һүүдэнь гэртээ ерээд, нилээн бодожожо үзэбэб. Аха заха зоние хүндэжэ һураагүй (али эхэ, эсэгэнь багаһаан һурааг үй) тэдэ хүбүүд [illegible]. Хамар доро хахархай [illegible] байна гэжэ үбгэд хүгшэдтэ [illegible] мүгүйгоор дуугарха гэжэ [illegible] ябадалаа унитай.

Гэхэ [illegible] үбгэжоолэй эмэ эндэ бии. Дайнда хабаадаал һэмби гэ[illegible] ябаһан ло та зартаа үбсүүгээ [illegible] ноохо ябадаг дайнай ветерануу[illegible] гободогүй. Ёороо дайнай [illegible]ран хадаа ниигэжэ хэлэхэ э[illegible]гэйб. Болбосоролой жэнэ [illegible] хүүдэ харуулха гэ[illegible] үбгэжоол тэдэнние haa, тэр[illegible] бадашаб. доромжолбогүй:

- Хүб[illegible]эмни, бодоод, таабай хүнние [illegible]ага даа, - гэхэ ёһотой байгаа. [illegible]игэ haань, хүбүүдэй нэгэн [illegible] гэжэ бодохо һэн.

Гэбэ ябашье, үлгэ-һалга оолоһ үбгэд хүгшэдэй ааныые даада байгыт гэжэ залуу үетэн хандаха дуран хүрэнэ. Үбгэдүгшэдэй урдаһаа ёрд гэхы орондо нэгэ нимэ юумшэбшэжэ үзэгты:

Харынь хабараар
байнаньегүйл даа,
Хадаа залуухан
ябаханьегүйл даа.
Авай, хухаарай,
егүүрэхэйл даа.
Нарынь нажараар
байнаньегүйл даа,
Нэндаа залуухан
ябананьегүйл даа,
Авай, хухаарай
егүүрэхэйл даа, -

Ю минии залууда хатаржа байй дуулаган наадан бии юм. Үнэхоороошье, хүндэ мүн наһан үгтэдэгүй гэжэ мэдэбди. Мүн баһа хүн мүдоо залуу ябадагүй юм шуа. Хэзээ нэгэтэ аг-ха, өгхо гэжэ үлгэ-һалга болохо саг ооүгэмнай тудаха гэжэ нэгэнние бү мартагты зайнуу.

Ганяяа буряад зон гэнэ дээ хараха, аха заха хүнние хүндэг гуримые чигтаар садаг байһан юм. Хэнэнигаа һайн һайхан зан заалые һэргэн хүгжоохэ аалам?

Бүхы залуушуул урим ёһоёо мэдэхээ ёһон гэжэ муушалхаогто һананагүйб. Юрэнэрээ залуу үетэнэймнуда бэлигтэй, бэрхэлэй хараатай, хурса ухаануул олон даа. Тэдэ ахнние халажа, ажабайнгаа жолоое бүхоор гарриха!

Шэртэһэн гартайшуур дуутай, амандаа золкалдаа оносотой, бии бэлигүүрэн хэшэгтэй, Шэнэ шэнэ жаргалтай, нэмэрубарта даагдасагүй ябагты буряад ороойнгоо бүхы зүүлые буурал ветерануудгһоо үреэнэ гэжэб!

Шэнэ жэлэй үеын нүхэдние, үндэуурал таабайнар эмгэйхан эжынэр!

Ц-Д.ЖАНОВ,
Россин Федера болон Буряад Республикын арацин абьята хүдэлэгшэ.

ТООЛОГО ҮНГЭРГЭГДЭХЭНЬ

1996 оной январиин 3-һаа 15 болотор манай гүрэн дотор Россин Правительствын захиралтаар үмсын ажахынуудта малай тоо толгойе бүридхэхэ түсхай шинидхэбэри абтанхай юм. Юундэ иимэ хэрэг гараха ушартай болооб?

Энэ асуудалаар хүнүүд һүүлэй үедэ гэхэ гү, али эдэ үдэрнүүдтэ ехэл һонирхоно. Зариманнуулгай хоорэддэхэдэ, үмсэдоо мал баридаг айлнуудта алба татабари тогтоохо болобо бэшэ гү гэһэн харюу үгтэнэ. Нүгоодүүлынь малай тооё хүсэд мэдэхэдэ, хэн ямар, хэды нэнэн хоол хэрэглэнэб гэжэ тодорхойлхоёо һанана гэжэ хэлэхэ юм.

Зүгоор засагай зургаанһаа мэдээсэхэдэ, малай тоо толгойе мэдэжэ, тэрэнние аргалха аргые зүбоор хэрэглэхэ, малые гэжэлээр хангаха, энэ һалбариһаа абтадаг продукци бүйлуулха хэрэгые һайжаруулха зориго табигдаа гэжэ ойлгуулха байна. Эдэ хараа шэгэлэнүүдэй хэр зүб бэелүүлэгдэхэ байһаниинь һүүдэ эли болоно бээ.

Ялгаа хэрэгшье һаа, үмсын мал тоо бүридхэлдэ абтахань гэнэ. Ушар нимэһээ эртэнһээ үмсэдоо барижа байһан үхэр, хони, ямаа, гахай ба моридоо тоо абаг шадта саг соогоо зүбоор бэшүүлхээ бэлдэхэ ёһотой бшуу.

Манай корр.

Агм зуурын хөөрэлдөөн

ШЭНЭ ЖЭЛЭЭ ЮУШЬЕ ХҮЛЕЭНЭГҮЙ?..

Һаяа нүхэдоороо суглаа гү, али гэр бүлэтээ 1995 оние уттажа һуһан шэнги. Харин нэгэл мэдэн гэнэмнай, жэл дүүрэжэ, шэнэ 1996 он бүүжа ерэбэ. Ямараар энэ жэлнай үнэроо гэнэбэ? Ямар дүн гарглалтайб? Хүн бүхэнэй харюу ондо ондоо байха, хүн бүхэндэ оорын жэжэ-бүжа үйдхар гаршуудалнууд гү, али баяр баясхалан байгаа юм ааб даа.

Тэд юрэнхы дээрэ энэ жэлэй хүн зомнай ямараар үнэргоо гэнэбэ? Ажабайдалдань ямар һайн, муу юумэн дайралдаабэ? Гаража байһан жэлнэ юу хүлеэнэб? Үнэрһэн һунгалтада хэнэй түлоо дуугаа үгообта? - гэһэн асуудалнуудаар Улаан-Удын үйлсэнүүдтэ хүнүүдтэй хоорэддоо нэмди.

Галина Г. (пенсионерка): Ямар һайн юумэн байха юм?! Өөһэдоо хаража байгаад, юугээ һурапат?! Шэнэ жэлнэ юушье хүлеэнэгүйб. Байһаараал удэхэ...

Олег Д. (43 наһатай): Би "Бурводстройдо" хүдэлжэ байһанаа, астмаар үдэлдэ, амаралтада гарапхайб. Пенси 120 мянган тухэригабахада, ямар һайн байдал байхаб даа. Зэр бүлэтэй ооложо юм бэзэб. ухибүүтэй, 2 ашанартай хүн [illegible] гэнэбэ, тэдэндэ нэгэ багаа туһалха һанаатай, энэ шоколадтоо наймаалжа, дааража байнаб. ашанартай болоһондоол ех баяртайб. Үнэрһэн һунгалтада би коммунистнуудай түлоо дуугаа үгоо нэм. Мүнөө наһатайшуудал засаг барюулгаа хэрэгтэй гэжэ һанагшаб. Иидэб гэхэдэ, тэдэнние гайлхаяа хулгайлжа, ахаяа садаһан хүнүүдэ ха юм. Дүүшүүд хармаанаа дэрэгүйдоо, зоной байдалай түлоо ябахагүй ааб. Тиимэл даа...

Дарима Б. (техникумэй оютан): Үнэрэгшэ жэлдэ гуулияа эрхимэр дүүргэдэ, галтерай мэргэжэл нудалжа гаранхэйб. Шэнэ жэлдэ техникумэй баһа һайнаар дүргэжэ, хүдэлмэри олохоёо нидаһаб. Саашадаа дуушуулда сагаа хоохоор эйгүйгоор һуража, дүрэжэлтэй боложо ябахыень гэхэ байнаб. Мүнөө саг хатуу болхой, тиимэһээ хүн бүхэй дурыгоо мүр олохо ёһотой.

Янжима Д. (багша): Һайн умэн олон байгаа (нэбхинэ). Ямар гэжэ болохэб даа. Мүүнь гэбэл, ноохи мүнгэмнай ааб даа. Багшанарай ажабайдал хатанда мэдэжэ ха юм.

Чингис С. (25 наһатай): Би носкын наймаашанби. Олоһон мүнгэмни хилэмэндэ хүрэдэг, тэд нэгэ бага нэмэшье һаа, ахуй болохогүйл гэн, саашадаа эр бүлэтэй ооложо юм бэзэб. Шинии һанахада, гүрэн гэнэбэ, тэдэндэ нэгэ багаа үрэдэмнай гурим, журам туһалха һанаатай, энэ шоколадтоо тула хүн бүхэнние, ялангаяа залуушуулые һайн хүдэлмэритэй болгохо хэрэгтэй. Энэнээл бүхы юумэн нидадаа.

Наталья Н. (50 наһатай): Хуу даа... Нууха гэр бии, эдэ хоолоордуганаа үй шамарлаһагүйбдоо юун хэрэгтэйб даа. Пенсиеэ гаалтада ошоогүйб. Ноолгоогүйб, хо юумэн болоно аабза, ная наймгүй. (Энэ хэлэгшэнь, хаа юм?)

Роман К. (3 наһатай, "бизнесмен"): Бүхи жэлээ фирмэдэ ажалаб, мүнөө жэлдэ машина а (машина соогоо нуна), хэ жэлдэ байра абахаб. Ши бүхэн оорынгоо жабайдал "байгуулха" ёһо[illegible]хэрэгэр хүн ажаллана[illegible]гаалтада Шаповаловта ду[illegible]гооб.

Жаргал Б. (Бүй оютан): Энэ жэл хубинн[illegible]ар ехэ һайн байгаа... Университэт[illegible] нурахын болоһондоо баяр, гансал 500 мянгые тулэхэ [illegible]ёһоо һанаам зобоно. Ерэхэ [illegible]э нурахын хажуугаар нэгэ[illegible] хүдэлмэри олоо[illegible] һаа, болохэн...

Энэ хоорэнһоомнай тобшолол ушаа ооһэдоо хэнэ ааб даа. [illegible]д, зариман үнэрэгшэ жэлгэ дүнгүүд тухай бодолгогохо, үгышье һаа, ондоо хүнхаралаашье хандуулангүй үр.

Бидэ ооһэдьо зүгһоо энэ гараһан [illegible]б ондо ажабайдалнай [illegible]ажаржа, хүн бүхэн һанаһаа хүрэжэ, зорилгоо ашыень үнэн зүрхэнһоо хүсэди.

Н.Цыбикова,
Г.Гунжитова,
БГУ-гай Үйсын оютад.

ТОО, БАРИМТАНУ[illegible] ЮУ ХАРУУЛААБ[illegible]

Республика соо мүн[illegible] мяханай 4 комбина[illegible] колбасагай 20 цех, тоһо[illegible] 16 завод, эдэ хоолой предприяти, сепараторна[illegible] пункт, 62 тэрэ[illegible] хиилэмэнэй 83 некар[illegible] тоологдоно. 1995 он[illegible] Ярууладa мал үүсэхэ пун[illegible] Загарайн аймагай "Гига[illegible] колхоздо һү машиниидэ[illegible] тоһо, сыр хэдэг завод, тэрэ[illegible] некарни гэхэ м[illegible] нэгэдэнхэй. Үнэрһэн жэ[illegible] Бэшүүрэй тоһоной зав[illegible] ажалша коллектив[illegible] мэдэлдэ ороо. Хүдэ[illegible] Сомоной һүнэй зав[illegible] Мухар-Шэбэрэй тоһо[illegible] завод, Улаан-Удын һүн[illegible] комбинат, Хурамхаанай [illegible] болон бусад предприятину[illegible] акционериэ бүлгэмүү[illegible] болгогдонхой.

Зүүн Сибири[illegible] экономическа район[illegible] хүгжэлтын ябаса[illegible] регионуудаар абаж[illegible] зэргэсүүлэн хараха[illegible] предприятиуудта ба эм[illegible] зургааануудта капиталь[illegible] һомололгодо үгтэнэ. Мү[illegible] зоорини хубинь нимэрх[illegible] байгаа: Буряад Республика[illegible] федеральна бюджедһээ [illegible] процент, ооһэдын зоорин[illegible] 25,8 процент. Ты[illegible] Республикада - 59,9 ба [illegible] процент. Хак[illegible] Республикада - 0,9 ба 7[illegible] Эрхүүгэй областьдо - 8 ба[illegible] Шэтын областьдо - 18,2 [illegible] 59, 4 процент мүнгэ зоо[illegible] таһалан үгтоо.

1994 ондо, мүн 1995 он[illegible] гектар бүриһоо абтаһ[illegible] ороохото ургамалнуу[illegible] ургасань нимэрхүү бай[illegible] Буряад ороондо - 10,7 ба 1[illegible] центнер, Тыва Республик[illegible] - 9,6 ба 6,5 центнер, Хак[illegible] Республикада - 9,4 ба 1[illegible] Эрхүүгэй областьдо - 15,9 [illegible] 15 центнер. Шэтын област[illegible] - 6,6 ба 9,1 центнер ороо[illegible] хүрягдажа абтаа.

Нэгэ условно ма[illegible] тэжээлэй единиц[illegible] оруулаад байха[illegible] Республикада 1994 ондо - [illegible] центнер, 1995 ондо - [illegible] центнер, Тыва Республик[illegible] нёдондо 4,5 центн[illegible] үнэржэ байһан жэлдэ [illegible] центнер. Хак[illegible] Республикада - 1994 онд[illegible] центнер, 1995 ондо 1[illegible] центнер. Эрхүүгэй област[illegible] үнэрһэн жэлдэ 16,7 центн[illegible] байгша ондо 16,8 центн[illegible] Шэтын областьде 1994 [illegible] соо 6,5 центнер, үнэрэ[illegible] байһан жэлдэ 11,7 центн[illegible] ноосэлэгдэһэн байха юм.

Бүхы байһан газар[illegible] аяар 82,5 процентнь хү[illegible] ажахын предприятиуд[illegible] 4,2 процентнь таряанай [illegible] ажахынуудта, 2,6 процент[illegible] умсын хам[illegible] ажахынуудта даалгаг[illegible] үгтэнхэй.

1991 онһоо энэ жэ[illegible] оруулаад байхада, хү[illegible] ажахыда үйлэдбэрилэгдэ[illegible] продукцинн хубинь 60 [illegible] процентһээ 25-35 проц[illegible] хүрэтэр бага болоо. Һүү[illegible] дүрбэн жэлэй хугасаа [illegible] мяхан болон гэдэнэ дот[illegible] үйлэдбэрилхэ хэмжээн[illegible] процентээр, колбасан[illegible] зүйлнүүд - 25, малай тоһ[illegible] 41, һүн болон һүн[illegible] продукци - 77 процент[illegible] доошолуулагдаа.

1986-1990 онуудта [illegible] хүндэ дунда зэргээр [illegible] килограмм мяхан хүрэ[illegible] һаань, харин үнэрһэн жэ[illegible] тэрэнь 52 килограм[illegible] хүрэгдэбэ. 341 килогра[illegible] һүн болон һүнэй зүйлнүү[illegible] орондо мүнөө мина[illegible] килограмм хүртэ[illegible] бодонхой.

Агропромышлен[illegible] комплексын бү[illegible] һалбариинуудта[illegible] үйлэдбэрилгэ фондынуу[illegible] аяар 40-45 процентнь эл[illegible] мүүданхай.

Жэлэй эсэ[illegible] байдалаар, нёдондонойхи[illegible] зэргэсүүлхэдэ, бүхы тухэ[illegible] тракторнуудай тоо 747-г[illegible] ашаанай автомобиль 872-[illegible] ороонной комбайнуу[illegible] гаар үсоон болгогдоо.

ЖУРНАЛИСТЫН ДЭБТЭРhЭЭ

АЖАЛААР ОЛДОhОН ЖАРГАЛ

hүүлэй үедэ жаргал гэжэ юун ямар зон жаргалтайб гэhэн рэлдоонууд, бодомжонууд олиин" хуудаhануудта дорон гаража, толгой соомнай нин-hонин философско намжануудые түрүүлнэ, эдэб долнууд эрсэг шэнги ьелдэнэ. Минии hанахада, оло ин хөлэгдэдэг, бэшэгдэдэг жал гэшэ жаргал" гэhэн нууд баhал тон гүнзэгы атай. Юуб гэхэдэ, дэлгүүрэй илсаанай хүндэ хүнэр сагта н зон ажалгүй үлэжэ, арга гаа бэдэрнэ, зобоно, гэр оо, хүүгэдэ тэжээхэ, салуулха гэжэ аралжаа маашье эрхилнэ, үдэрэй аан, hүшин зүүдэн болоно.

Илангаяа худоогэй зондо үй болонхой. Колхоз, хозуудаа тараагаад, умсэ hон, фермерэй үсөөн ахынуудтай болоhон оогэй зарим аймагуудта алшадай тоо үсоржэ, хүнүүд эрүү байдалтай баhал оходоо, "ажал хэhэн - аманда он, харин ажалгүй hуулан - ада хоohон" гэжэ hайн тоно бшуу. Тиигэжэ, пенси агаба, эжынгэ хүзүүн дээрэ ха баатай бологдожо, мал ха- ама тоhодохо гэжэ hайн хэ хадаа умсынгоо гэр мал ажа ажамидарна ха юм. хоороошье зариманнинь хайратай зон байнал даа. арин тад ондоо байдалгай, унын аймагай hалаа араагүй Яруунын совхозой зонтой, ажалша абьяастай ынхидтэй уулзахадаа, айнгаа үбэлжэлгэ hэн хэлэтэйгээр, үбhэ атайгаар, эмхитэйгээр, урма ртайгаар үнгэргэжэ ыень харахадаа, досоомнай ан гаража 'бидэ гэhэн аараа" гэhэн сэсэн мэргэн үүдтэ этигээ hэмди.

Хамтынаа ажал hуладхагүй, хозойнгоо хүн зонине амар бэрхээр ударидажа, зунгүй ажалаар хангажа, эсэ ехэтэйгээр наархидаа хүтэлбэрилжэ ан залуу наhанай бэрхэ ктор Абида Цыдынович суевтай хамта түрэл ын бүхы гүүртэнүүдээр ан бидэнэй налистнуудай урма зоригые hанлэ малшад, хонинодной бэлэдхэлээрээ, яhала бараг алаараа бадаруулаа hэн. агасын ехэ-ажалhаа гэжэ хэлсэдэгүй ха юм даа. эдные бурханай хайраар уларил таараг, бороо хура эн орожо, hаад руулаагүй дээрhээ ный совхозойхид гурба н ехэ ургаса хуряаhан атай. Совхозойнь 12 анай байрануд үбhэ, омо, талхаар дүүрэнээр агданхай байна гэжэ бэбди.

ДЫН нуурай гоё hайхан дэ оршодог Заозёрный ын малшад - хорёод жилдэ аhан, ехэ харюусалгатай Готинов, А.А. Шишкин д 95 толгой залуу тулюур арууhалжа, бүрин бүтэноор оруулhан байна. Малайнгаа олэй байра ехэ зохидоор ланхай, яhала урмашанхай а hэн.

ра-Тоором гэжэ багахан й (Жирма тоором гэгдэдэг) уда залуу бодо мал харадаг, үршэлтэй болоhон Баир Данинимаевич Дамбаев Бальжид нүхэртээ, үхибүүдтээ (7 хүүгэдтэй) туха сүлоогүй малайнгаа байрада ажаллажа байгаа hэн. Хүн болохо багаhаа, хүлэг болохо унаганhаа гэдэгбди. Аюр хүбүүнинь морин дээрэ hуунхай, нуурай захаар малаа адуулна, Оюна, Согто үхибүүдынь баhал эсэгэдээ туhална. Эсэгэнь задарhан хорёогоо барина. "Хүсэд хүрэхэ үбhэ, тэжээлтэйбди, бүхы юумэн ажалай хүсоор аабдаа Хилээмээ баряад эдидэгбди, хүүгэднай олон даа, hургуулидань гутал, хубсаhаар хангаха асуудалаар ал директортэ хандадагбди Нёдондо тэжээл багатай зоббо hэмди, мүнөө яhала hайн үбэлжэхэ этигэл найдалтайбди", - гэжэ дүүгэйнгээ хоёр үхибүүдые үргэлсэжэ байhан бэрхэ малшан, буянтай hайхан сэдьхэлтэй Бальжид нүхэрынь хоороо hэн.

Зүб даа, багаhаа ажалай амта таниха, хилээмэнэй сэн hайн мэдэхээдэ үхибүүдэй саашаhхи ажабайдалай харгы хүнэн байха бшуу гэжэ hанагдаа hэн. Мүн ал ажалша элэн хүүгэдтэй Будаевтанай бүлэ Гурбан-Нуур гэжэ ґазартахи үбэлжөөндөө 400 хонитоёо байрлана. Наратай hайхан энэ үдэр эндэ ябахадаа, үбhэ тэжээлээр дүүрэн хото хорёонуудые, тобшр тарган хонидой бэлшэхые хаража, ажалда атаржаха, хүдэлмэридэ хүдэржэхэ гэhэн үнэн байна даа гэhэн бодолнуудта абтаа hэмди.

Аргагүй гоёор Эксендэ гэжэ хамнигаан хэлэн дээрэ нэрлэгдэhэн газарта дундуур наhанай Владимир Цыбикович, Дулма Юндуновна Цыренжаповтанай бүлэ Түмэн-Жаргал хүбүүнтээ мяханай үүлтэрэй 70 толгой мал харадаг. Мүн 15 буруу харадаг ажалтай юм байна. Ажалдаа хүдэржэhэн, үндэр бэлэдэй, сабгэмэ ябадалтай, хоорүү, дорюун зантай, хүтэлбэрилэгнынь абаритай Дулма Юндуновнатай удаан хоорэлдэжэ, сэдьхэлээ ханаа hэмди. " hолоөмоо гамнажа байжа, үхэрнүүдээ эдеэлүүлнэбди, мүнөө жэл баянбди, хүсэд хүрэхэ тэжээлтэйбди, тиимэhээ ташаа тулахаар хүхюубди, урматайбди. Бүхы бэшэ юумэн манай хүсэл ороллолгоhоо дулдыдаха. Салингүймнай муу. Саашаа түсэб-даабаряа табяад, хүдэлхэ үбди", - гэжэ Дулма Юндуновна найдуулаа hэн. Гэрэйнь газаа тахяануд юумэ тоншожо, галуунуд гарганалдан ябаа hэн...

Ажалай аша туhаар ажамидаржа, мал, тахяа, галуу хаража, амаа тоhодожо, ан-бүн hууhан ажалша энэ бүлынхидтэй танилсажа, танил тала болоо hэмди.

"Малнай үнөөл үсөөн - 600 эбэртэ мал, 1500 хонин, 80 толгой адуун тоологдожо, саашадаа эхэ хонидоо, үхэр малаа олошоруулха, тарялангаа ехэ болгохо түсэбтэйбди. Юуб гэхэдэ, тарямнай hайн ургаа, үбhэ, hолоомон, ороohон элбэг - үбэлжэлгэдэ ехэнхиень гаргашалха hанаатайбди. Газартай hайн хүдэлбэл, ехэ ашатай - 1 гектарhаа 23 центнер таряа (зарим газарта 30 центнер гараа), абтаа" - гэжэ А.Ц. Жамсуев хоороод, полевой станайнгаа эзэн, БСХИ дүүргэhэн эрдэмтэ-агроном Баир Батуевич Дашанорбоевтой танилсуулаа hэн.

Складуудай хажуугаар наранай эльшэдэ туяаран харагдажа байhан ороohоной, эбёосой багахан гүбэнүүдые", малай гүүртэнүүдээр тарааха гэжэ машинада эбёос ашажа байhан ажалай ветеран, жолоошон Б.О. Будаев, В.И. Гранкин, мүн бэрхэ тогоошон В.А. Будникова гэгшэдые харахадамнайшье, үнэхөөрөө урматай hэн. Үрэhэн болохо обёосоор дүүрэн складуудые Баир Батуевичай харуулхада. ажалша зоной амбаар дүүрэн гэжэ хэлсэдэгынь тон зүб байна гэжэ баясан тэмдэглээ hэмди.

Хамтын ажалай ёhо гуримда түшэглэhэн Яруунын совхозойхидой, хүтэлбэрилэгшэдэйнь хамтаран, ноёд, миин зон гэжэ илгарангүй, Сагаан-Шулуутада hолоомоной hүрине тойруулан, эбтэй эстэйгээр хорёо барижа байхыень ошожо хараабди.

Ахамад агроном Д.О. Содномов, директорэй орлогшо А.М Пупченко, ахамад зоотехник Н.С.Будаев, механизатор Виктор Ванчиков, Баир Бадмаев, бусад ехэл сүлоогүйнүүд субботнигто хүдэлжэ байгаа бэлэй. "Эбтэй шаазгай харсага динлэхэ" гэдэг ха юм даа гэжэ hанагдаа hэн. Зарим газарта 55, 25 метр утатай hүринүүдые хаража гайхаа hэмди. Ажалайнай амжалта ахамад агроном Даба Очировичаймнай хүсэл ороллолго, ордэм мэдэсэ аша туhатай гэжэ мэргэжэлтэд тухайгаа Яруунын совхозой директор омогорхон хоороо hэн.

Саанин хулhоо мүнгоор ажалшадтаа үгэжэ шадахагүй байhаhаа халаглажа, ажалша зоной урма зориг бадаруулха, туhалха гэр бүлэнэрэйнь ажабайдал hайжаруулха гэжэ оролложо байhан энэ совхозой хүтэлбэрилэгшынь үгэнүүдтэ этигэхээр hэн. "Бэе бэедэ туhалан, хамтаараа хүдэлхэдоо, ехэ хүсэтэйбди", - гэжэ Абида Цыдынович ябахымнай урда хэлээ hэн. Энэнь тон зүб.

Худоогэй зоной ажал бодото дээрээ хэлээ нэгэтэ сэгнэгдэжэ, үнэн дээрээ жаргалта наран мандаха, баяр, баясхалан асарха байха гэжэ этигэнэбди. Дуратай ажалаа хүн хэхэдээ, оорыгоо баяжуулдаг, зүрхэ сэдьхэлээ ханаадаг, бусадшье зонине баясуулдаг, жаргуулдаг ха юм гэhэн тобшолол түгэсхэлдоо хэлэбди. Шэнэ жэлээр яруунынхидые амаршалан, шэдитэ ажалай шэнхинээтэ замаар ехэ амжалтатай дабшахыень хүсэе!

Б. ОРБОДОЕВА, манай корр.

Улаан-Удэ-Яруунын аймагай Гүндэ нютаг.

РЕПОРТАЖ

ТҮЛБЭРИТЭЙШЬЕ hАА, hАНААНДА ХҮРЭМӨӨР

Аяар түхэреэн жэл соо хулсэгдэhэн заншалта Шэнэ жэлэй hайндэр хүрhэжэ ерэбэ. Мүнөө хүн зон Шэнэ жэлээ үгтахые hанаа үнөөндэ абтаншахай, дэлгүүр болон магазинуудаар эдеэ хоол, нааданхай, эльдэб янзын хубсаhа хунар суглуулна. Гол түлэб үхибүүд Шэнэ жэлые хүлсэжэ ядан үгтадаг гээшэ.

Декабрийн 26-най үдэрэй 2 сагта бидэ Буряадай үрэнэй филармони ошожо, 3-дахи гимназийн hурагшадай Шэнэ жэлые угталгын hайндэр харабабди.

Филармонийн үүдээр орохотой сасуу, hайндэрэй эхилхээ байhаниинь элеэр харагдаа hэн. Юуб гэхэдэ, үнэ бүрийн гоё hайхан хубсаhатай үхибүүд хүхилдэжэ, саанань, ганхим соо, гоё ёлко табяатай, хүгжэм зэдэлжэ байгаа ха юм Бидэнэй хубсаhаа тайлаад, орожо ябатарнай, хартыдамнай наймаалагша эхэнэр угтаад, морожено болон шпрожно гэхэ мэтэ эдеэнэй зүйлнүүдые дурадхаба. Дүтэлоод харахадамнай, эгэл үхибүүдэй дуратай эдеэнэй зүйлнүүд байна. Хэн энэ наймаа эмхидхэбэ гэжэ тэрэ эхэнэрhээ асуухадамнай, "Филармони" - гэжэ, тобшоор харюусаба.

Танхим соохи hуурнууд булта абтанхай, тэрэ газартань томо, гоё гэгшын ёлко табяатай.

Харин тайзандээрэ "Бремэнэй хүгжэмшэд" гэжэ бэеэ соносхоод, баг үмдэhэн гурбан эрэшүүл хатаржа, дуу дуулалдажа байба. Филармонийн ахамад администратор А. К. Юдановагай хэлэhээр, Буряадай үрэнэй филармони эмхинүүдтэй хэлсээ баталжа, Шэнэ жэлэй hайндэрэй үдэшэнүүдые гурбадахи жэлээ удаа дараалан үнэргэнэ. Мүнөөнэй сагта эдэ а[illegible]мидарха аргаяа баhал[illegible] гэжэ мэдэбэбди. Тэрэ үдэрэй мэдэсээр 16 эмхи болон [illegible] эндэ Шэнэ жэлэйнээ hайндэр хэбэ. Январийн 8 болотор үнөө олон дуралхал оронхой гэжэ А. К. Юданова хэлэнэ

Нэгэ эмхийн hайндэрэй саг 1 час 10 минутаhаа 1 час 20 минута хүртэр болзортой юм гэжэ тэрэ мэдэсэбэ. Энэ үедэ филармонийн болон үрэнэй буряад драмын театрай артистнууд, иллюзионист, "Сэлэнгэ" ансамблийн үян нутархай хатарша багагад тайзан дээрэ ёhотой зугаа наада харуулна. Гансал тайзан дээрэ бэшэ, харин танхим соогуур ябажа, үхибүүдые шоу зугаадаа хабаадуулна.

3-дахи гимназийн хүмүүжүлгын талаар директорэй орлогшо Т. А. Фёдороватай уулзажа хоорэлдэбэбди.

Манай гимназийн спортзаада заhабарилга хэгдэнэ, тиимэhээ бидэ эндэ Шэнэ жэлээ үнэргэжэ байна гэшэбди. Үхибүүн бүхэн 5 мянган тухэриг түлөө hэн. Мүнөөдэр үдэhөө урагша эхин классууд эндэ hайндэртэ хабаадаа hэн. Мүнөө 5-6-дахи классай hурагшад эндэ ерэнхэй. Үдэшын 5 сагhаа 7-8-дахи классайхид сугларха. Харин үглөө үдэшэлэн аха классайхидай дискотекэ болохо. Филармонийн эмхидхэhэн Шэнэ жэлэй hайндэр манай hанаанда таарана. Мүнэ түлөөд ал бүри hанаа амар гэхээр. Тэд яахаб, сагнай тиимэ болошоо ха юм даа, - гэжэ Т.А. Фёдорова хоорэнэ.

Үнэхөөрөөшье, үхибүүд баяртайнууд. Жабар Үбгэн Сахан хүүхэн хоёр үхибүүдые ехэл сэнгүүлнэ, урмашуулна. Таабари, оньhон үгэhөө эхилээд, шүлэг хэлэхэ, дуу дуулаха гэхэ мэтэ багахан мүрысөөнүүд эмхидхэгдэнэ. "Зүрхэлhэн" үхибүүдтэ бэлэг барюулагдана. Удаань ёлкоёо тойрон наадана, дуу дуулалдана, хүхилдэнэ. Тэрэ hамбаандань Буряадай габьята артистка С. Данзанэ үхибүүдтэ зорюулжа, тайзан дээрэhээ Шэнэ жэлэй гоё hайхан дуу бэлэглэнэ.

Тиигээр байтар 1 час 20 минутын болзор хүрэжэ, үхибүүд бэе бэеэ Шэнэ жэлээр амаршалаад, тараха баатай болоо hэн. Сагай талаар багашагнье hаа, яhала hанаанда хүрэмэ hайндэр болобо бшуу.

Б. БАЛДАНОВ.

М.Шантаковой фото..

ГАЛЗУУГАЙ ГАРhАА ХОСОРОНХААР?..

hунгалтын урда тээхи байдалые уншагшад hанана ёнотой. Депутадай мандат абахын тула ямар тэмсэл болоо hэм! Дээдэ тушаал эзэлhэн зарим поёд-байдлай арад зоныие бэе тэешээ татахын тула hүүлшынгээ үгэ үгэхоор бэлэн байгаа hэн.

- Багшанарта бухы салинынь дуулhыень түлэхэбди...

- Хүндэтэ пенсионернүүдлай-хоорхыныднай пенсиеэ хүлеэжэ зобохоёо болихо...

- Дээдэ, тусхай дунда hургуулиин оюутад ехэ стипендиа абадаг болохо гэхэ мэтэ.

Теэд hайхан үгэнүүдынь агаарта үлгэгдоод лэ үлэшэбэ гү? Галзуу мухайгаар аашалдаг Жириновский үдэр бүри шахуу түбэй телевиденеэр оорыгоо магтан үгэ хэлэхэдээ, ород арадай нэрэhээ ондоо яhатаниие занадаг, үсоон тоото арадуудые үндэhоорнь үгы хэжэрхихэб гэжэ занадаг, загнадаг байгаа. "Иимэ хүнэй түлоо дуугаа үгэхэ хүн олдохо юм аал?" - гэжэ би hанаандаа шэбшэдэг hэм.

Теэд тэрэмнай шүүд шамай шүүжэ гаран алдаба. Үнгэрхэдоо, зарим буряадууд тэрэнэй түлоо дуугаа үгэhэн байнал!

Гэбэшье Жириновскийн занаhан, загнаhан аашa зарим зоной hанаа зобоohон байгаа ха. Шэнэ жэлэй урдахана хуушаеймнитаниі хонходожо, бүхэли hүниндоо муу ёрото зүүдэ хаража зобоhоноо хоороо.

- Ямар зүүдэ хараа хумши? - гэжэ hонирхобоб.

- Хэлэлтэй гү даа, болилтой гү, - гэжэ тэрэм ут-маг гэбэ.

- Юуень хэлэжэ ядаа хумши? Ама хахарhан хойноо хоорыш, - гэбэб.

- Утаhаар бү хэлэhүү. Би гэртэшни ерээд хоорэхэб, - гээд, трубкаа табижархиба. Гайхалаа баражэ байтарни, уданшьегүй үүдэнэйм хонхо наярба. Үүдэсэ нээхэдэм, үнооxи нүхэрни барагар шарайтай юумэ зогсобо.

- Орыш даа. Ягаа түргэн ерэбэш? - гэбэб

- Талаан боложо, такси дайралдаа...

"Ай, таксидаха туйлдаа хүроо хадаа гансашье зүүдэнэй түлоо бэшэ, ондоо шалтагаантай байгаа ёнотой", - гэжэ hанаадхибаб.

Үнэшэхэ гүш? Жириновский засагта ерээд лэ үнэ хэжэ байна гэжэ зүүдэлэб, гээд, ташмин хубсаhаа тайлаха зуураа, хэлэбэ.

Теэд зүүдэндэ яатараа hанаагаа зобоо хумши?

- Юу хэлэх гэшэбши? Бишни угаа хорон зүүдэтэй хүм. Ородhоо бэшэ ондоо яhатаниие Ород гүрэндэ үлоохэгүй, дуулhыень үлгэжэ, буудажа алаха гэhэн программа табяад, тэрэнэ бэелүүлжэ эхилээ. Өорынгоо партийн гэшүүдтэ 72 часай болзор үгоо ха юм...

Би шанга гэгшээр эльгэ хатаншабаб. Зүүдээ үнэн байдал шэнгээр ойлгоходоо, энэнэймни ухаан hамарба гү гэжэ hанаад, энэхэеэ болижо, урдаhаань харахадам, угаа гомдонги шарайтай, уралаа hанжуулаад, үноохим hуубал даа.

- Нухэ-аар! Первэшни hали-боли гээ гү даа. Врачта ошолни, - гэбэб.

- Минии первэ яагааньегүй. Врачта ошохогүйб. Хоёр жэл болоод, Жириновскийн засаг абаа hаа, бидэ яахабибди? Галзуугай гарhаа хосоронхаар, гадаадын /орон руу зайлаа hаа, дээрэ бэшэ гү? - гэжэ нүхэрни бүриньe гүнгэйгаар хэлээд, түргэн хубсалаад, гаража ябашаба.

Би мүроо хабшаад үлэбэшье: "Үнэхоороошье, галзуугай гарта засагай үгтоо hаа, бидэ яахабибди?" гэжэ оороо оорhоо асуубаб...

Сэсэн Сенгэ

УРЯАЛ БУУБА

"1995 ондо онсо шалгарhан хүн" гэгдэжэ тусхайлагдаад, Америкын Биографиин институдай медальда хүртэхэ болобо гэжэ мэдэсээ hэмди.

"Дэлхэй дээрэ хэниинь хэн бэ?" гэhэн гаршаг доро Улаасхоорондын Американ Биографиин институт шинжэлэлгын хүдэлмэри ябуулжа байдаг юм ха. Ерэхэ жэлэй июль hарада зүүн эүгэй медицинэдэ хабаатай асуудалнуудаар улаасхоорондын 29-дэхи конгресс Сан-Франциско хотодо зарлагдахаар хараалагданхай. Профессор Э.Г. Базаронние энэ конгрессто хабаадалсаха уряал тус институдай профессор Джон Эвенс hаяхан эльгээбэ. Энэдхэг түбэд медицинэ тухайда элидхэл хэхээр профессор Э.Г. Базарон бэлдэжэ байна. Энэ ехэ улаасхоорондын хураладаанда Сан-Франциско ошохын тулада ехэ мүнгэнэй хэрэгтэй болохонь ойлгосотой. Тиин Республикын Правительство энээниие хараадаа абаха юм бээ гэжэ найдахаар.

МАНАЙ КОРР.

hУРГУУЛИ УРИНА

Бэшүүрэй аймагай Шэбэртын дунда hургуули тесхоной соёлой түб болоод байна. Декабриин эхеэр эндэ Д. А. Улзытуевай дурасхаалай үдэшэ үнгэроо.

Шэнэ жэлые угталгада ехэ бэлэдхэл болоо hэн. Багшанар Улаан-Үдэ хото ерэжэ, үхибүүдэй Шэнэ жэлэй бэлэгүүдые суглуулаа.

Шэбэртын hургуулиин hурагшад декабриин эхинhээ хоёр долоон хоног соо hураагүй, юундэб гэхэдэ, дулаасуулгын түхеэрэлгэнь эбдэрээ бшуу. Мүноо тэрэнь зahабарилагдаад, hургуулиин байдал түбхинэнхэй. hургуулиин директор Светлана Леонидовна Улзытуева 9 жэл соо энэ тушаалдаа урагшатайгаар ажаллана. Буряад хэлэнэй багша Соёлма Батуевна Ешеева, мүн бидэнэрые олон жэл соо hургажа, хүмүүжүүлhэн Дымчигма Цыбиковна Ринчинова, Сэсэг Баяржаповна Банзанова багшанарнай залуу үеэнииие эрдэмтэй, hухаатай, hайхан сэдьхэлтэй хүнүүд болгоходо hургаал заабари үгэжэ байдаг.

Шэнэ жэлэй hайндэртэ нютагай зон hургуулиин байшанда ерэжэ, хүүгэдэй зугаа наада хаража, хужарлахань гэшэ.

Д. ДАГБАЕВА,
БГУ-гай 5-дахи курсын оюутан.

БИДЭНЭР, журналистнууд, албан хэрэгээрээ али олон албан тушаалтадай приёмно соо hууха баатай болодогби. Дарагар томо, яла сала приёмно соо аад, дээрэхүү шэгтэй секретарь эхэнэрнүүд голонги хүйтэн харасаараа шэрбэдхидэг лэ, зичимдаа...

Харин hаяхан он шилэн томо эмхинин приёмно соо эмнэлгэдэ ошоhон даргые хүлеэхэ зуураа сэдьхэлээрээ налайжа, амаржа гарааб. Дундуур hаhанай, урилгы зоолэн шарайтай ород секретарь эхэнэрэй хүдэлмэрине хажуу тэрhэнь эзэлүүдүй hайхашаан адаглабаб. "Даргамнай удахагүй даа, hайн талын үзэгдэл бэшэ гү?

Хоорэлдоогоор ойлгоходо, эндэхнэ даргадаа ехэ хүндэтэйгоор хандадаг Аймна, абиртана бэшэ, үнэхоороод хүндэлнэ. "Даргa эмнэлгэдэ ошоо гү? Би ешохо байгааб, теэд бээ барид гэхэм. Нюдэндэнь юу [illegible] торосолдо[illegible] [illegible] хургын зубшоод зуб лэ даа". "Даргa хэлээ hаа, бүтэхэл гэшэ", гэлдэнэ.

Ганса "шэхэн" болошоод hуутарни, энэнэй урда сооод, юундэ ерэhыем hонирхоhон нэгэ аабатан намда хандажа, "Даргa ерэжэ ябанаа. Бээ эзhэгты", гэжэрхибэ

hАЛБАРХАНЬ БОЛТОГОЙ!

(үгүүлэл)

хариhаа ерэhэн түлооолэгшэдтэй хоорэлдоо хэхэ юм. Танайшье хэрэг бүтээнэ аабза", - гэжэ абahаар намда hай hанаад, хубсahаа тайлахыем дурадхаба, hандалида hуухыем уриба.

Уйтаханшье hаа, угаа урихан (ондоогоор хэлэхэгүйш) приёмно руу эндэ хүдэлэгшэд сэдьхэлээ дулаасуулхаяа ороно бэшэ аа гү... Хэдэн тэрhэ наярhан телефонуудаар аятай зохидоор харюусахынгаа хажуугаар орohон хүн бүхэнтэй таатайханаар, энеэбхилэн hагад хоорэлдэхэ юм. Тиихэ зуураа энэ тэрэ шаляа үгэ дэлгэнэгүй, хуу хэрэг ёноор...

Удаань столово руу хонходоно, мүноодэр зоохэй, үндэгэ асарагдаа гү гэнэ, үноо хайшаншьеб хонходожо, энэ тэрэ эд бараанай сэнгүүдые hурагшалаад, селекторнэ холбоогоор управленидэ соносхол хэнэ. Соносхолыень тододхохоо зарим нэгэн гүйлдоод ерэнэ, нүгөөдүүлынь телефоноор лаблана хэбэртэй. "Энэтнай үлүү юумэн, ажал hамшаахын шалтагаан", - гээд, хэн нэгэн урышыжа болохо. "Үгы ааб даа, зонойнгоо түлоо hанаа зобоно, сагыень алмана ха юм", - гээд би hоорэгдэхэб. Теэдишье энэ эмхи мүнгэрхүү, ядамаггүй хэбэртэй. Энэмнайшье баhал Ерэhэндэнь баярлаhандаа гү, али олоной үгэ шагнаhаар дээрэ ортohондоо гү - ооросшье мэдэнгүй бишыхан hурагша мэтээр гү, али тангаригаа baя үгэhэн сэрэгшэн мэтээр hэрд гээд бодошобоб. Үндэр томо бэетэй, дүүрэн сагаан шарайтай (үнэхоороол, даргa!) даргa намайе обёорон сасуу, баярaа мэдүүлжэ, хэрэгтэй таhагга абаашаба, тэндэ хоорэлдэхыем дурадхаба. Таhагай дүрбэн хүдэлмэрилэгшэ бээ бээ үрдилдэн байжа, ажал тухайгаа сэдьхэлэйм ханасатар хоорэжэ үгэбэл даа.

Эндэhээ гаража ошохынгоо урда приёмный секретарь эхэнэртэй баяраа хэлсэн тарабаб. "Шэнэ жэлэймнай "сэнхир галханда" ерээрэйт", - гэжэ тэрэ уриба.

Хүлеэгдэгүй урилгаhаа эзэлүүдгүй уяршабаб. Нюусаар дуулгаа hаа, хүндэтэ ушагшад, энэ эмхимнай - акционернэ "Электросвязь" бүлгэм, даргань - Владимир Ринчинович Очиров, приёмный секретарь - Тамара Александровна Малыгина гээд тододхоё. "hайн, зонтой hайн энэ эмхи hалбаржал байхань болтогой" гэжэ сэдьхэлдээ шэбшэн үреэгээ бэлэйб.

Г.ДАШЕЕВА.

Агшам зуурын хөөрэлдөөн

ЯМАР НҮЛӨӨТЭ БАЙГААБ?

"Танай ажабайдалда үнэрhэн 1995 он ямар нүлоо үзүүлжэ болобоб?" гэhэн асуудалтайгаар манай корре[illegible] Д.Дондоков республикынгаа хэдэн хүнүүдтэ хандаhан б[illegible]

МАРГАРИТА ЦЫРЕНДОРЖИЕВА - медицинскэ[illegible] туhаламжын больницын реанимацийн ахалагша сестра:

Ехэл хүндэхэн жэл болоо. Медигүүдтэ салин хулhыень саг соонь түлэнгүйгоор, нилээд туханаруулжа абаба. Үнэрhэн жэлдэ хүнүүдэй олоор үбшэлхэ, илангаяа hогтуугаар гэмэлтэхэ, сохюулха, алуулха ябадал улам олошоронхой. Хүндэ үбшэнтэд илангаяа манай реанимацида олоороо ородог байна. Гаража байhан ама сагаан хулгана жэлнай энэ талаар урагшатай hайн жэл болог, зон үсооноор үбдэг лэ, хүнүүдэй элүүрые хамгаалгада үдэр, hүнигүй ородложо байhан ме[illegible] салин хулhэнииньe бу[illegible] гэжэ оорынгоо зүгhоо[illegible]

Манай больницыг[illegible] врач Фаина Павловна [illegible] декабриин 17-дэ үнэрhэн hунгалтада Улаа[illegible] городской Советэй де[illegible] hунгагдаба. Энэмнай коллективтэ онсо шанартай. Ахамад [illegible] депутат болоо хадаа бо[illegible] саашанхи хүгжэлтэдэ [illegible] ородлохо байха гэжэ [illegible] найданабди.

ДУЛМА НИМАЕВА - Хэжэнгын аймагай Ородой-Адага hургуулиин багша:

- "Үхибүүдые эрдэмдэ hургахадаа, буян абахаш" гэжэ хэлсэдэг байhан ааб даа. Энэнышье зүбтэй. Теэд манай эрхилдэгажал hүүлэй жэлнүүдтэ илангаяа орёо хүндэ болошобо. hурагшадаа ном hудараар хангаха, тэдэнэрээ эрдэмэй ноусатай танилсуулха [illegible] ехэл хүшэрхэнөөр шиид[illegible] Гүрэн түрhоо мүнгэ [illegible] туhаламжын үг[illegible] болиходонь, hургуули[illegible] байдал улам доро[illegible] захаланхай. Эндэ жэ[illegible] юумэ тоолоод, дурдаад [illegible]

ЦЫПИЛМА ДАШИЕВА - Яруунын аймагай Эгэтын с[illegible] агроном:

- 1995 он худоо ажахын үйлэдбэридэ нилээд хүндэхэн жэл байгаа. Үнеохил зоболонто мүнгэнэй хомордohон дээрэhээ машина техникээ шэнэлжэ шадабагүйбди. Бартерна андаалдаагаар, эдеэ хоолой корпорацитай хэлсээ баталhанайнгаа ашаар хабарай тарилгын, ургасын хуряалгын компаниинуудые яhала эмхи гуримтайгаар үнэрэ[illegible] Орожо байhан жэлдэ хэ[illegible] үрэhээ хаагаабди, наарх[illegible] бэлдээбди. Мүноо тех[illegible] зahабариха хүдэ[illegible] эхилэнхэйбди.

1996 он худоо а[illegible] байдалда hайн тэешэ[illegible] хэхээр жэл болог л[illegible] хүсэнэб.

ОЮНА ДАМПИЛОВА - Улаан-Удэ хотодо ажahуудаг, да[illegible] ажалгүй:

-Хэдэн hараар салингаа абажа шадахаяа болиходоо, үхи хүүгэдээ, гэр бүлээ тэжээхын тула үнэрhэн жэлдэ дуратай ажалаа орхижо, үйлэдэ, дэлгүүр дээрэ гаража, бага-сага юумэ наймаадха баатай бологдоо. Эндэшье оложо эдихэ юумэн балай үгы хэбэртэй. Зунай ааяма халуунда, үбдэлэй ян[illegible] хүйтэндэ, хабарай шуурган унжагай боро[illegible] сох[illegible] тухэрсэн үдэр зо[illegible] наймаалаагүйдэмни, [illegible] хаанahаа олдохоб. И[illegible] жэлэй түгэсхэбэб.

ЕВГЕНИЙ ХАНХАЛАЕВ - "Ариг Ус" гэhэн регионууд хоор[illegible] худалдаа наймаанай байшангай президент:

Нёдондо манай коллективэй өөрөөлүүлhэн ажал угаа ехэ. Бидэ табан шэгэлэлээр ажалаа эрхилбэбди. Урагшатайшье, урагшагүйшье хэрэгүүд бии. Илангаяа барилгын комплекс эрхилхэ худэлмэриймнай нилээд орёо байнгоо. Ангарскын нефтехимическэ компаниhаа нефтепродуктнуудые худалдажа абаад, Буряад оронойгоо, Шэтын областнин зарим предприятинуудые ханганабди. Худоо ажахые саашадань хүгжоолсэхэ мүноонэй энэ хүндэ байдалhаа гараха х[illegible] хажуу тэрэнь бидэ байгаа[illegible] Зарим ажахынуудые [illegible] хүрэнгоор, республикая[illegible] хоолдо хэрэглэгдэхэ ор[illegible] хангаха гэжэ ородло[illegible] Арадай хэрэглэмжын эд[illegible] үйлэдбэрилхэ талаар Х[illegible] мэргэжэлтэдэй хабаада[illegible] гутал оёхо предп[illegible] байгуулханхайбди. Инвали[illegible] бүлгэмэй эмхидхэhэн "У[illegible] гэhэн ТОО-той сугхамта[illegible] хубсаhа оёдог "Ариг Ус" [illegible] ателье нээгээбди.

ЛЕОНИД ХАНДУЕВ: - Захааминай аймагай хамтын-хубаар[illegible] Хамнинин ажахые хүтэлбэрилэгшэ:

- Үнэрhэн жэлдэ ган гасуур болоожо, таряа талхан, үбhэ тэжээл ехэл багаар абтаа. Ажахынгаа 105 толгой үхэртоо бүхыдоо 150 центнер үбhэ, 1392 тонно силос ноосэлообди. 7500 центнер ороohон сохигдобо. Продукци үйлэдбэрилхэ үндэhэ hуури табинхай гэжэ[illegible] Зүгоор хулhэсэ гаргажа [illegible] hү, мяхаяа дэлгүүрдээрэ га[illegible] үнэтэйгоор найм[illegible] аргагүйдэнэбди.

Манай ажахы 1996 [illegible] яhала урагшаа эрмэлзэлт[illegible] уттаба.

ВЯЧЕСЛАВ ХИНГЕЛОВ - Баунтын аймагай өөhэ[illegible] хүтэлбэрилгын захиргаанай гулваа:

-Манай аймаг байгуулагдahаар 70 жэлэйнгээ ойн hайндэр үнэрhэн жэлдэ үргэноор тэмдэглээбди. Энэмнай одоол баяр баясхаланта ушар болоно гэшэ. Аймагай хүгжэлтэдэ гол hуури эзэлхэ hалбаринуудай мүноонэй байдал ехэл тулюуршаг болонхой гэхэдэ, алдуу байхагүй. Алта болон бусад ашагта малтамалнуудые олзобо[illegible] ашуури эрхилэлгэ, үсхэбэрилгэ гэхэ hалбаринууд тон ханга[illegible] болошоо. Худоо ажахы, [illegible] - бэдэрэлгын худэлмэри э[illegible] хэрэгтэ бодотр туhа[illegible] үзүүлэгдэхэ ёнотой аад[illegible] дээрэ эдэ бүтэдэ анхараг[illegible] үлоо.

ЭВЕНКНҮҮДЭЙ ЭХЭ НЮТАГТА

хидахэгдэн лагдаhаар далан гэ ойе hаяхан эhэн Баунтын аймагта аа хойшо ажаhуудаг үүдэй байдалые уулха хэрэгтэ яhала хандуулагдана. Тиигэжэ шо, Джилиндын-Адаг, болон бусад шотагуудта hургуулинууд, цанууд, клубуудцанууд, хоёр байратай бариданхай. Эвенк зон й, салин хүлhэтэй, ээ саад, яслинуудта аргатай байгаа.

оо хүндэ хүшэр сагай ожо байгаашье hаань, захиргаанай гулваа гелов түрүүтэй хүтэлбэрилэгшэд үндэhэн зоной байдалые болбосон hайн болгохо, эвенкнүүдэй соёлые, ёhо заншалые, ажал хэрэгүүдыень hэргээхэ, гэр бүлын үгсаата байдал байгуулха талаар ехэ ажал ябуулна.

Тиигэжэ мүнгэ зоореэр туhалhанай ашаар манай республика дотор түрүүшын эвенкын соёлой түб Багдарин hуринай 200-гаад hурагшатай интернат hургуулида байгуулагдаа hэн. Эдэбхитэй, ажал хэрэгэ hайн мэдэхэ, зүрхэ сэдьхэлээрээ хандадаг Дарья Петровна Миронова энэ түбэй директорээр томилогдоод, амжалтатайгаар хүдэлжэ байна.

Эвенк арадай эрхиладэг агнуури хэлгэ, ангай арhа элдэдэг, гутал, хубсаhа оёдог, арhаар, hубhаар, үйhоор, модоор, яhаар элдэб гоёлой зүйлнүүдые хэдэг кружогууд 6-7 жэл соо хүдэлжэ байдаг энэ түбтэ эмхидхэгдэнхэй. 17 хүн (арбаниинь эвенк яhанай) эндэ ажалладаг юм. Эдэмшай бултадаа гүнзэгы эрдэм мэдэсэтэй, мэргэжэл шадабаритай, ушар ёhо ойлгохо, багашуулда энэрхы дулаанаар хандадаг, тэдэнэртэ хүндэтэй хүнүүд лэ.

Александр Васильевич Жанфу агнуурийн, ан үсхэбэрилгын, ангай арhа шүрбэhоор элдэб хубсаhа хунар урлаалгын кружогто хэшэлнүүдые үгэдэг. Тэдэнэй хэшэлнүүд хододоо hонирхолтойгоор үнэрдэг байна. Раиса Тараллаевна Романовагай хүтэлбэрилдэг арhа элдэлгын кружогто багашуул элинсэг хулинсагуудайнгаа абажа, сахижа ябаhан юумэ эрхилжэ hурана. Ангай арhаар, hубhаар гарай бэлэгүүдые бүтээхэ, үндэhэн үгсаатанайнгаа гутал, хубсаhа хунар оёхо, модоор, үйhоор, яhаар элдэб юумэ урлаха, оротоной эдэ хоол бэлдэхэ кружогуд, "Хосинкин" гэжэ хатарай бүлэг хүдэлдэг юм. Эдэ кружогуудые болигтэй бэрхэ мэргэжэлтэд Руслана Викторовна Маркуева, Евдокия Николаевна Молоканова, Надежда Петровна Миронова, Наталья Вениаминовна Лапицкая, Михаил Ермилович Баранов, Зоя Дондоковна Сабкеева, Чингис Дондокович Сабкеев болон бусад хүтэлбэрилдэг. Тэдэ оролдосото ажалаараа, энэрхы hайхан сэдьхэлээрээ холын хойто зүгтэ ажаhуудаг үгсаатанай үхибүүдэй ажаhуудалые болбосон hайн, соргой хүхюун, hонирхолтой болгоно бшуу.

Ж.БАТОЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: А. В.Жанфу хэшээл үнгэргэнэ; Р.В. Маркуева гоё hайхан бэлэгүүдые урлан бүтээхыень үхибүүдтэ заажа байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХАНХИНААТА ХАТАРАДАР...

бөлкымнай 1-дэхи лицей ийн hурагшад Шэнэ найр наадые ооhэдоо эмхидхэжэ үнгэрэдэг ай. Зүгоор жэл бүхэндэ ондоо класс үүлэгшынгээ ударидалга ы юумэе бүтээдэг юм. ерэхэлээрээ класс бүхэн э дутахагүй, харин үлүү лиха гэжэ оролдодогынь даа.

оной үгтамжада гдаhан ёлкын наадые урда тээ тус hургуулийн р Ж. Б. Санжиев үгэ тэндэ суглараад байhан багшанар, айлшаа болон дые Шэнэ жэлээр ан. 12 жэлэй эхин - ама лгана жэл, тэрэнэй удха тухай hурагшадтаа рилан үгэhэнэй удаа ай жэлэй хахадые гансал hэн сэгнэлтэтэйгээр hэн үхибүүдтэ лай грамота гарай гээр бариба. Буряад хэлэ шье мэдэхэгүй байhан лдэлгын хусоор hайтаар аг боложо гаадаhан Зиновьева тэдэнэй дунда эмдэглэгдэбэ. Тиихэдэ hурахаhаагадна, даамаар наададаг Содном Тангаев агнагдаа hэн.

"Түс" "hургуулийн" "дэргэдэ искусствын hургуули биш гэжэ мэдэнэбди. Тэрэнэй директор Л. Г. Пархаева бэлигтэй бэрхэ, hайн журамтай үхибүүдээ мүн то амаршалан, бэлэгүүдые бариба. Hүүдэрнь Ж. Б. Санжиев ногоохон хасуриингаа галханүүдые носоожо, наадазүгаагаа эхилхыень үбшообэ. Тиин энэ үдэшын үзэд - 8-дахи "а" класс (хүмүүжүүлэгшэнь Ц-Х. Б. Цыренова) "засагаа" гартаа абаба.

Хүнгэн дорюун, хухюутэй хүгжэм зэдэлжэ, хүнүүдэй шарай гансата миhэрбэ, элдэб хубсаhа, костюм үмдэhэн үхибүүд хасуриия тойрон гэнихэлбэ, Тиигэhээр байтарнь хүйтэн үбэлэй hүлдэ тэмдэг дун сагаан Шандагаханууд (5-дахи класс) тайзан дээрэ зохидхон хатар гүйсэдхөодхибэ. Жабар-Үбгэн Сахан Хуухэн хоёрые хүлэздэгнай заншалта болошоhон аад...

- Тиимэ юумэ бү хулэзгты. Энэ жэлэймнай ёлкын наадан онсо шэнжэтэй байха. Эхин шатын классуудые үнөохи дадал болошоhон Жабар-Үбгэн амаршалhан байгаа. Эдэ, 5-8-дахи классуудта, замби түбиин Жабар-Үбгэнтэй байха Бүхы наадапиинь тэрэнэй Ордой соо үнгэрхэ. Харин 8-10-дахи классуудаймнай Жабар-Үбгэн хүйхэр мүнөө үеын хүнэй шэнжэ шарайтай, салигар гоё хубсаhатай, галстуктай, яб-саб гэмэ хүн байха, - гэжэ директорэй орлогшо Т. Г. Ильина хэлэбэ.

Селиг гэжэ нэрэтэй түбэй дээрэ үйлэ хэрэг үргэлжэлбэ. Нюдэ hаргама ялагар-талагар. Эндэ бүхы эди шэдитэй, хубилгаанууд сугларанхай. Тэдэнэй эгээл гол хубилгаанинь Жабар-Үбгэн хэбэртэй. Ондоо түбиин хоёр түлөөлэгшые дахуулhан Мэри Поппинс. Гэр байрануудай эзэд. Одо мүнэдые тоологшод, Ламбадашка, ордон шадарай болон сансарын хүрдэнүүдые эрьюулэгшэд - үй түмэн хабаадагшад. Эдэнэй дунда цыган эхэнэр (Гончиг Нимаев) ябана. "Хүби заяаеш таажа хэлэхэб" гэжэ байжа хажуудахинуудаа хашараана. Энэ үедэнь гоёмсогууд хабаяа харуулна, тайзан дээрэ классууд hубарилдан гаража, абьяас шадабаряа туршана.

7-дохи класста энэ жэлдэ Яга-хүгшөөнэр олон байба. Мэргэн Алсаков, Согто Тободоржиев, Толя Очиров, Саша Сандаков гэжэ хүбүүд барандаа Яга-хүгшөөнэр болонхой, түс-тустаа тааруухан хубсаhа үмдэнхэй, нюураа онсо өөрсөөр бүданхайнууд, баг угланхайшье - нааданхайнуудаараа эмнижэ байhан хасуриингаа ханхинатар хатарба.

В. ТОКТОХОЕВА.

НЮТАГАЙХИДАЙ БАЯРТА

ашадан "Маяк" гэhэн нэгэдэл hаяхан екарин табижа, нютагайхидаа ехэ даа. Амтатайхан, hая баригдаhан хилэмэ үри эдихэдэ зохид ааб даа. Зүгоор йшье талаар ехэ гарэ болоногүй ха юм. гниковайхид 9 миллион түхэригэй мини- абаад, мүнөдөө энэ гаргашаяа бултыень шахуу.

даа улам эрилдүүлжэ, түс нэгэдэл ной зүйлнүүдые гаргаха, түсэб табяа. Түрүүлэн гаргаhан спагеттинень нютагайхид амталжа, барандаа "hайн" гэhэн сэгнэлгэ үгөө hэн. Иимэ шапарай сертификат абаhандаа урмашажа, некарнийн хүдэлмэриншэд шэнэ продукцияа бүри ехээр гаргадаг болобо.

Шэнэ жэлhээ энэ коллектив амтатайхан пельмеэн хэдэг болохонь. Тиимэhээ Десятниковай айл бүхэнэй стол Шэнэ жэлhээ баян, эдеэшэг байха юм.

С.ВЯТКИН.

ХАРИИН ОРОНУУДТ А ЯАГААД УГТАДАГ БЭ?

ЯПОН. Шэнэ жэлэй hүниин 12-то япон hүмэнүүдэй хонхонууд 108 дахин наярдаг юм. Хүндэ зургаан муу юумэн тоологдодог байна, тодорхойлбол, харуу хатуу, уур сухал, тэнэг, hальхай hэбхи ябадал, шиидэнги бэшэ байлга, хомхой хобдог зан. Тэдэнь 18 янзын шэнжэтэй. Хонхын наярха бүри эдэ муу ябадалнуудhаа хүнүүд сэбэрлэгдэдэг. hүүлшын наяраанай hүүлдэ унтаха ёhотой. Харин үглөөдэрынь эртэ үглөөгүүр япон зон үйлсэдэ гаража, hая гараhан наранай элшэнүүдтэй сугтаа Шэнэ жэлээ угтадаг ёhо гуримтай юм.

ЭНЭДХЭГ. Энэ ороной заншалаар Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэр хэншье сухалдаха, хэрэлдэхэ, муугаар дуугарха, гэмэрхэ ёhогүй.

Ямараар Шэнэ жэл эхилнэб, тиимээр бүхы жэл үнгэрхэ гэжэ хэлсэдэг юм. Хүнүүд эртэ бодожо, бэеэ сэбэрлэжэ зэhээд, өөрынгөө ерээдүй, мүн үнгэрhэн юумэн тухай яаралгүй бодомжолдог...

Харин үдэрынь номо hуршаар харбадаг, агаарта "могойнуудые" ниидхүүлдэг заншалтай. Тэрэшэлэн олондо мэдээжэ энэдхэг арадай театрай зүжэг нааданууд талмайнууд дээрэ, үйлсэнүүдтэ, залнууд соо үнгэргэгдэдэг байна.

ИТАЛИ. Шэнэ жэлэй hүни итальян хүүгэд пеэшэнэй хоолой руу орой болотор шэртэдэг, юуб гэхэдэ, энэл хоолойгоор үльгэрэй Бефана гэhэн эди шэдитэ эхэнэр орожо, тэдэнэй гуталнууд соо эдэнэй хүсэhэн бэлэгүүдые табидаг юуу.

КОЛУМБИ. Энэ hайндэрэй урда үдэрынь Колумбиин хото, hууринуудта өөрынгөө гараар хэhэн хүүхэлдэйнүүдые бариhан олон хүнүүдые харахат. Энэ ямар ушартайб гэхэдэ, эдэ хүүхэлдэйнүүд үнгэржэ байhан жэлэй hүлдэ тэмдэгүүд болодог юм ха. Тиимэhээ тэдэндэ хүнүүд энэ жэлэй бүхы hайн юумэнэй түлөө баярые хүргэнэ.

СОЛОНГОС. Эндэхи залуу эхэнэрнүүд Шэнэ жэлэй ерэhэн үдэр модон хабтагай дээрэ hүрэдэг юм. Нэгэнэйнь нэгэ захадань hүрэхэдэнь, нүгөөдэнь дээшээ хиидэдэг. Харахада ехэ гоё, hонин (урдань иигэжэ бидэ багахан үхибүүд байхадаа, хабтагай дээрэ hүрэлдэдэг hэмди). Тэдэ эхэнэрнүүдэй hүрэлдэжэ байхада, тойроод hуурhан хани эхэнэрнүүдынь баартай дуунуудые дуулалдадаг байна.

ФРАНЦИ. Франциин урда зүгэй нютагуудта Шэнэ жэлэй үдэр булагhаа уhа абаhан түрүүшын эхэнэр тэрэнэйнгээ хажууда hайндэрэйнгөө столhоо пирожок гү, али булочка табидаг ёhотой юм. Харин тэрэнэй hүүлдэ ерэhэн эхэнэр тэрэ пирожогыень өөртөө абаад, орондонь өөрынхиеэ орхидог заншалтай байна. Тиигэжэ үдэшэ болотор бэе бэеэ хүндэлдэг ёhо гуримтай.

ВЕНГРИ. Шэнэ жэлэй урда Венгридэ үхибүүдэй үлеэжэ, эшхэрүүлдэг нааданай рожок мэтын юумэ олохогүйт. Булта худалдажа абашанхай байха. Юуб гэхэдэ, шангаар эшхэрүүлхэ, дуугаруулха жэмбүүрнүүд, хүгжэмтэ эдэ зүйлнүүд гэрhээ муу юумэ зайсуулдаг, харин баяр жаргал асардаг гэжэ тоологдодог юм.

БОЛГАРИ. Часуудай hүүлшын наяраантай адли Болгариин бүхы гэр байрануудта гэрэл унтардаг. Энэ саг соо Шэнэ жэлээр бэе бэеэ амаршалан таалалдадаг ёhо бии.

ГЕРМАНИ. hүниин тэн багта часуудай шангаар сохин наяржа эхилхэдэ, Германида ехэ багагүй, хүгшэн залуугүй стулнууд, столнууд, креслэнүүд дээрэ гарадаг юм.

Часай эгээл hүүлшын 12-дохёо наярхадань, булта эбтэйгээр, баяртай мэндэшэлгэ хэлэн, Шэнэ жэл руу "hүрэнородог" заншалтай.

Б.ДОРЖИЕВА хэблэлдэ бэлдэбэ.

МАНАЙ ШАНДА ХҮРТЭГШЭД

hаяхан үнгэрөөд байhан жэлэй эсэстэ "Буряад үнэн" hониной "Манай үеын хүн" гэжэ нитэ гаршагтай очеркнүүдэй заншалта болоhон конкурсын дүнгүүд согсологдобо.

Конкурсын нэгэдэхи нэгэ шан **Цэрэн Галановай** *"Академик Улзытэ Базарон" (14-15/III) очеркдо олгогдоо. Буряад арадай эрхим хүбүүдэй нэгэн, элитэ эрдэмтэй образые автор алишье талаhаань, үнэгэгыгөөр харуулжа шадаа гэжэ тэмдэглэгдээ. Авторта 100 мянган түхэриг мүнгэн барюулагдаха болобо.*

Конкурсын хоёрдохи хоёр шан **Галина Дашеевагай** *"Удэнгын одон" (9/XI),* **Туяна Самбяловагай** *"Эхи табигшын эрхим заяан" (27/IX) гэhэн очеркнүүдта олгогдожо, авторнүүдтань түд буридөө 75 мянган түхэриг мүнгэн барюулагдаха болоо.*

Гурбадахи 3 шан **Вера Токтохоевагай** *"Эхын үреэлдэ хүртэнхэй" (26/XI),* **Чимит-Цырен Санжиевай** *"Нангин мэдэрэл" (19/XII),* **Гарма Цырендашиевай** *"Буянтай бүлэ" (1/VIII) гэhэн очеркнүүдта олгогдожо, авторнүүдтань тус тустаа 50 мянган түхэригэй мүнгэн шан барюулагдаха юм.*

Конкурсдо хабаадалсаhан ажалай ветеран, багша **Баян-Дэлгэр Дашиевта,** *журналистнүүд* **Бадма Цыремпиловтэ, Анна Трофимовада,** *сэрэгэй алба хаагша* **Тимур Ламбаевта** *баярые хүргэнэбди. Тиихэдээ имагтал буряад хэлэн дээрэ бэшэгдэhэн очеркнүүдые эльгээхэ тухай конкурсымнай гурим соо тодорхойлогдонхой байгаа hэн гэжэ уншагшадтаа hануулнабди.*

"Буряад орон-95" гэhэн фото-зурагай конкурсын дүнгүүд мүн лэ согсологдоо. Фотожурналист **Сергей Балдуевай** *"Морин хуур", "Залуу халаан", "Барга жаргай заповеднигэй буга" гэhэн бүлэг фото-зурагуудта нэгэдэхи шан олгогдожо, авторнай 50 мянган түхэриг мүнгэн барюулагдаха юм. Хоёрдохи шан* **Тимофей Нимбуевай** *"Галтамэргэжэлтэ",* **Цыбен Цыренжаповай** *"Баридааншад", "hур харбаан" гэhэн гэрэл зурагуудта олгогдоод, авторнүүдта тус тустань 40 мянган түхэриг мүнгэн барюулагдаха.* **Дмитрий Алтаевай** *"Сайан хүнэй дэргэдэ",* **"Буряад басаган", Пётр Бурмакинай** *"Байгал дээрэ",* **Степан Очировай** *"Ахын аглаг талын адуун hүрэг" гэhэн зурагуудта гурбадахи шан олгогдожо, түд буридэнь 30 мянган түхэриг мүнгэн барюулагдаха болобо.*

Эдэ зурагуудтехническэ болон композициин талаар hайн шанартай, мүнөө үе сагай үйлэ хэрэгүүдые, зоной hүдэл байдалые, түрэл байгаалиймнай үзэсхэлэнные харуулhан байна гэжэ тэмдэглэгдээ.

Соносхоhон конкурснүүдтамнай хабаадажа, өөhэдынгөө зохёолнүүдые, зурагуудые эльгээhэн бухы нүхэдтэ баяр хүргэнэбди. Шэнэ жэлээр та бүгэдэнные амаршалаад, гэр бүлэдэтнай зол жаргал үреэнэбди! Саншадаашье манда эдэбхитэйгээр бэшэжэ, бодото ажабайдалые харуулhан зурагуудаа эльгээжэ байхыетнай уряалнабди.

"Буряад үнэн" газетын редакци.

БУРЯАД ОРОНОЙНГОО СОЛО ДУУДУУ

1995 ОН манай республикын спортсменнүүдтэ урагшатай, үндэр үрэ дүнгүүдтэй байба. Гахай жэлдэ хүбүүд, басагаднай дэлхэйн болон Европын чемпионадуудта, Ази түбинн наадануудта, бүхэроссин болон уласхоорондын мүрысоонуудтэ эдэбхитэйгээр хабаадахадаа, толотомо плаата түйлажа, Буряад Республикынгаа соло бүхы орон соогуураа дуудуулаа, маргаал түүрэлгээ.

Заншалай ёhоор Буряад Республикын газетэнүүдэй, Телерадиокомпаниин редакциннуудай спортивна журналистнүүдэй Шэнэ жэлэй урдахана үнэргэдэг асуулгын нүүдэр 1995 оной республикын эрхим бүрэ арбан спортсмен, эдэбхитэй бүрэ тренер тодоруулагдаба.

Бальжинима Цыремпилов, Светлана Теслева, Наталья Соломинская, Сергей Леонов, Денис Мошкин, Валерий Лысенко, Лүдэр Жамсуев, Александр Деханов, Зоригто Манханов, Сергей Федотов гэгшэд Буряад ороной спортын лауреадууд болоо. Тэдэнэй нэмтэр туhан, үнэрэгшэ жэлдэ ямар мүрысоонүүдтэ хабаадажа, амжалта түйлаhан тухайнь тобшохоноор хоорэхэмнай.

1. Буряадай гүрэнэй университедэй 2-дохи курсын оюутан, уласхоорондын классай спортын мастер **Бальжинима Цыремпиловтэ** үнэргэhэн жэл урагшатай байба. Тэрэ дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө Великобританиин Бирмингем хотодо үнэргэгдэhэн үбэлэй мүрысоондэ хубинн тоосоогоор эрхим зургаанай тоодо орохоhоо гадна, түтэсхэлэй нааданай 1/16 хубида француз мэргэнтэй харбахадаа, 180-наа 179 очко тудажа, дэлхэйн рекордые дабтаа hэн. hүүлээрнь Индонезиин нинсэлхотодо дэлхэйн чемпионадта хабаадахадаа, помо годлиёо хулгайда абгабанье, зуугаад мэргэнүүдэй соо 21-дэхи hуури эзэлhэн байгаа. Россин чемпионадта, ороной Кубогта хүртэхын түлөө мүрысоондэ плаата түйлаhан, шанда хүртэhэй, үнөө Европын 1. Россин 9 рекорд тогтооhон байна. Тиигэжэ тэрэ энэ жэлдэ Россин харбагшад соо hоо эгээл өндөр рейтинг абажа, Россин олимпийскэ суглуулагдамал командада кандидадаар оруулагданхай. Тренернүүд Ш. А. Хазагаев, К. Д. Эрдынеев тэрэнние hурган hоридог юм.

2. Буряадай гүрэнэй университедэй оюутан, уласхоорондын классай спортын мастер **Светлана Теслева** науэрлифтингээр залуушуулай дунда Индиндэ үнэргэгдэhэн дэлхэйн чемпионадта дүрбэн рекорд тогтоожо, чемпион болоhон, удаань эхэлгэнүүдэй дэлхэйн мүрысоондэ мүнгэн медальнуудые шагнагдаhан, мэн hояхан Великобританиин Манчестер хотодо болоhон Европын чемпионадта плаата байха юм. Иимэ өндөр амжалта түйлаашье hаань, тэрэнэй эрхилдэг спортын зүйлэй Олимпиадын программада оруулагдаагүй байhан дээрэнээ спортивна журналистнүүд Светые хоёрдохи hуурида гаргаа гээд тэмдэглэлгүй. Тренер Александр Дехановтэрэнние hурган hоридог.

3. Уласхоорондын классай спортын мастер **Наталья Соломинская** дардам харгы дээгүүр 5000 метрэй зайда урилдалгаар Россин чемпион болоhон, Сеул ба Токиодо үнэргэгдэhэн "Экидем" гэжэ эстафетэ дамжуулгатай мүрысоонүүдтэ командаараа плаата, хубинн тоосоогоор мүнгэн медальда хүртэhэн нэмтэртай.

4. Улаан-Удын гарнизоной сэрэгэй алба хаагша, уласхоорондын классай спортын мастер Сергей Леонов гиир үргэлгоор дэлхэйн Кубогта хүртэhэн, тиихэдээ 10 минута соо хоёр нүүдэй хоёр гиирые хоёр гараараа 87 дахин үргэжэ, дэлхэйн абсолютна рекорд тогтоогоо. Тренер С. И. Дехановтэрэнние hурган hоридог юм.

5. Зүүн Сибирийн гүрэнэй технологическа университедэй оюутан, спортын мастер **Денис** Мошкин кикбоксин[illegible] гэдэг клубай үнэрэ[illegible] түрүү hуури эзэлхынт[illegible] Торонто хотодо [illegible] мүрысоондэ плаhан, Р[illegible] болоhон, тиигэжэ [illegible] классай норматив [illegible] балданов тренерынь[illegible].

6. Улаан-Удын [illegible] сэрэгэй алба хаагша, [illegible] классай спортын мас[illegible] **Лысенко** Россин [illegible] командна тоосоогоор [illegible] Кубогта хүртэhэн, hу[illegible] Джакартада дэлхэйн [illegible] 11-дэхи hуури эзэл[illegible] Тренер А. Ш. Халудо[illegible] hурган hоридог.

7. Уласхоорондын спортын мастер Дуг[illegible] ("Динамо") дүрэ б[illegible] бариддаагаар Россин [illegible] хүрэл медальнуудые [illegible] Красноярскда [illegible] үнэргэгдэhэн улас[illegible] мүрысоонүүдтэ плаа[illegible] болоhон. Өнө наадан[illegible] hуури эзэлhэн байха[illegible] габьята тренер В. А[illegible] тэрэнние hоридог.

8. Уласхоорондын спортын мастер **Алекс**[illegible] науэрлифтингээр [illegible] чемпионадта хүрэ[illegible] шагнагдаhан, Африкат[illegible] хүртэhэн, дэлхэйн [illegible] габадахи hуури эзэлhэн. Эсэгэнь, С. И. Дехан[illegible] тренер юм.

9. Москвагай физкультурын институтэй спортын мастер **Зорит**[illegible] hуурь хорёолнуудые алхуулаа[illegible] Европын түрүү hуури[illegible] Бирмингем хотодо [illegible] мүрысоондэ мүнгэн [illegible] шагнагдаа. А. Ш. Хазуд[illegible] hурган hоридог.

10. Буряадай университедэй уласхоорондын класс[illegible] мастер **Сергей Федо**[illegible] атлетикэгээр ороной [illegible] плаhан, дэлхэйн түрүү hу[illegible] түлөө мүрысоондэ [illegible] уласхоорондын өнө-өнө[illegible] ша. эрhан байна. ССС[illegible] Россин габьята тренер [illegible] тэрэнние hурагдаг.

Эрхим арбан сп[illegible] дундаhаа хоёрынь hурга[illegible] **Леонид Шарапович Хал**[illegible] ойой Буряад ороной э[illegible] гэжэ тоолгодобо.

Буряадай спортын ла[illegible] Шэнэ жэлээр амаршала[illegible] байhан Хулгана жэлдэ[illegible] дүнгүүдые, толотомо[illegible] түйлахынь үрэсе.

Б-М. ЖИ[illegible]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: лауреадуудай [illegible] шалгарhан Бал[illegible] Цыремпилов.

С. БАЛДУЕВАЙ ф[illegible]

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правител[illegible]

Редакторай орлогшо С.Д. РИНЧИНОВ.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б-М Ж. (харюусалгата секретарь), ПИМАЕВ П. Н. (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., ШИНТАЕВ В. И. (хэблэлэй директор), ЦЫРЕНДОРЖИЕВ Ц.Б. (редактор), САМБЯЛОВА Т.В.

Манай адрес:

670000. Улаан-Удэ. Календаринвидиин үйлсэ. 23. "Буряад үнэн" газетын редакци.

Газетэ хэблэлэй 2 хуудаhан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэлэг 4327. Хэблэлдэ тушаагдаhан саг 17.00.

Буряад Республикын республиканск[illegible] типографида газетэ хэблэгдээ. Директорэйнь телефон: 2-40-45. Б-0079-дохи номергойгоор бүридхэ[illegible] абтанхай. Заказ №1.

Редакцийн телефонуудтэ: редакторай - 2-50-96, приёмный - 2-54-54, редакторай орлогшонорой - 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретарийн - 2-50-52, секретариадай - 2-60-91, т[illegible] нитын-политическэ - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социально-экономическа - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмэй болон hургуулинуудай - [illegible] (даагшань), 2-57-63, олонитын хүдэлмэрийн ба мэдээлэлэй - 2-54-93 (даагшань), 2-34-05, 2-69-58; орлуулгын - 2-67-81; корректорнуудай - 2-33-61, компьютерна түбэй - 2-66-76, корреспондентнүүдтэ: Агинскда - 3-42-19; Закаменскда - 30-61.

"Бурятия" хэблэлэй телефонуудтэ: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-67-95, 2-67-05.